

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.1
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA.
Strada Zrinyi N-rul 1a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

După pacea din București.

II.

(S...n.) In 20 Iulie n. 1913 a ajuns arma-
ta română coama Balcanilor spre Sofia, și
ocupând defileurile Giuci și Araba-Konak a
devenit *stăpână absolută* a situațiunei astfel,
că în care parte și-ar fi pus spada în cum-
până, *acolo era învingerea.*

Dacă e adevărat că menirea supremă a
unei armate este a servi de instrument pu-
ternic în mâinile bărbatilor de stat, pentru
ajungerea acelor scopuri ale statului *cari nu
se pot realiza în mod pașnic*, atunci credem
a putea afirma, fără teamă de a fi desmin-
țiți, că *armata română și-a împlinit* în acest
moment în mod perfect *menirea ei*, punând
pe bărbatii de stat ai României în *fericita po-
ziție să realizeze* eventual cu forța toate *do-
rințele și aspirațiunile* pe cari le are poporul
român în Balcani.

In numărul 133 dela 2 Iulie 1913 al zia-
rului „Românul” din Arad am înregistrat
după cum urmează „dorințele și aspirațiun-
ile” României în Balcani:

„Unirea conaționalilor mărginași într'un
singur stat național”, apoi „România stă și
azi pe o bază strict națională în ce privește
principiul formării statelor, și de aceea do-
rește sincer ca Bulgaria, Serbia, Muntenegru
și Grecia să primească toate teritoriile în cari
se află conaționalii lor în majoritate abso-
lută.

Deci cere ca:

1. Macedonia, în care trăiesc diferite ră-

mășițe de popoare, să devină necondiționat
autonomă și să cuprindă toate teritoriile lo-
cuite de Aromâni, dela Crușevo până la Sa-
lonic, și dela Vardar până la Pind, la care să
se anexeze necondiționat localitățile aromâ-
nești, cari au aparținut mai nainte la Grecia,
mai ales cele din Pindul-de-sud, — pe baza
principiului strict național.

Localitățile aromânești din ținutul Epi-
rului, mai depărtate de Macedonia, să se a-
nexeze la Albania, unde ele să capete, în pri-
vința culturală precum și politică și naționa-
lă, drepturi deplin egale cu ale Albanezilor.

Tot așa trebuie să li se asigure în orice
caz o *deplină egală îndreptățire* în privința
culturală, politică și națională grupelor re-
sirate spre *ost dela Vardar*, de ambele părți
ale Strumei, apoi, celor din vilaetele Ipek și
Üsküb și grupului mare aromânesc care se
află spre nord dela Iștib, între Coceana, E-
gri-Palanca și Gratova, fie că vor aparține
Bulgariei fie Serbiei, precum și localităților
și mănăstirilor aromânești din peninsula Cal-
chidiche.

Unii sunt de părere, că ar fi mai cu scop
dacă s'ar alătura la statul albano-român
toate ținuturile aflătoare spre vest dela Var-
dar, inclusiv, Ghevgheli, Meglenia, Crușevo
și Struga, care e situată lângă lacul Ochrida,
apoi Caterina, Elassona, Damasuli precum și
întreg teritoriul sudic al Epirului locuit de
Aromâni. Statul albano-român ar avea în
formația aceasta în tot cazul vitalitatea ne-
cesară, și de sine înțeles că Albanezii și Aro-
mânii vor trebui considerați de *elemente con-
stituive de stat și egal îndreptățite*. In cazul
acesta Salonicul cu ținuturile învecinate, pre-

cum și peninsula Calchidiche vor trebui să
devină *state libere autonome.*

2. Ținuturile nordostice ale Serbiei, mărgi-
nașe României, și locuite de Români, să fie
incorporate țării-mame, iar celorlalți Români
și Aromâni să li se asigure *prin legi o deplină
și egală îndreptățire* în privința culturală,
națională-politică și economică.

3. Bulgaria să acorde *rectificarea strate-
gică* a graniței dorită de România, inclusiv
Turtucaia și Balcic; iar, mai încolo, să li se
asigure *prin legi tuturor Românilor și Aro-
mânilor* neamintiți în p. 1, o *egală și deplină
îndreptățire* în privința culturală, economică-
națională și politică.

In numărul 154 din 29 Iulie 1913 al zia-
rului „Românul” din Arad la pag. 2, col. 1,
spuneam:

„Dar mai mult decât aceste anexări va-
lorează „autonomia Macedoniei”, care în
nici un caz nu e permis să fie abandonată! —
și care ar fi, în caz de lipsă, un echivalent
valoros pentru sacrificiile de sânge românesc
aduse într'un război pentru câștigarea auto-
nomiei Macedoniei. Noi nu suntem de părere
că toate aceste dorinți ar fi niște „preten-
țiuni nemoderate”, luând în considerare ser-
viciile făcute de România, Serbiei și Greciei
când le-a oferit *posibilitatea* să respingă ata-
curile Bulgarilor.”

„Tot așa trebuie să recunoască Bulgaria
că România, prin intervenția ei i-a făcut și-i
mai poate face *servicii de o neprețuită va-
loare*, mai ales în situația ei catastrofală,
când nu e exclusă posibilitatea să fâlăie stea-
gul sârbesc și grecesc pe palatul regelui Fer-
dinand.”

Lucruri și fapte din timpul mobilizării armatei române.

De Petru Vulcan.

— Prin Silistra. —

III.

La început numai cupola și minaretul unei
moschei bătrâne te face să crezi că tot numai
din vechiul Drăstor a mai rămas ceva îndrăz-
neț în Silistra de azi, căci restul clădirilor, afară
de edificiul liceului, par'că ar dormi încă somno-
roase sub dogoarea soarelui care a înaintat cu
vre-o trei sulite pe cer.

Dinspre Ostrov se văd niște ridicături de
pământ, un fel de movile sfredelite de poponeți,
cari pe noi ne ispitesc și ne fac să credem că și
aceste ar fi servit de forturi în vremea turcului.
Dar ciudat mi s'a părut enormul cimitir ale că-
rui cruci negre și albe din marmoră și lemn în-
cep să ne defileze de cum ne îndrumăm pe stra-
da mare.

Ce socoteli și-or fi făcut Bulgarii de au așe-
zat cimitirul în acest loc de unde începe bule-
vardul?

Și-or fi zis: pentru noi aci se sfârșește pământul
bulgăresc; prin urmare, nicăiri nu-i mai
potrivit pentru locașurile de veci, sau unde să
înceapă imperiul morții decât la hotarul dușma-
nilor dela nord...

Și astfel, intrând în Silistra, primul lucru de
care te vei isbi este marele cimitir care, firește,
va trebui mutat de acolo atât în respectul igienei,
cât mai ales al esteticeii.

Făcând un mic ocol de aci încolo trecem pe
bulevard care se cufundă în grădina publică a
orașului. La dreapta e debarcaderul și agențiile
vapoarelor; în partea asta se înșiră magaziile
de cereale; la stânga se vede un șir de construc-
țiuni vechi de lemn din vremea Turciei, cari ia-
răș vor trebui desființate ca și multe alte ruine
turcești.

Dar iată-ne ajunși la centru, după ce facem un
ocol pe lângă localul oficiului poștal.

Aci ca și aiurea unde e vre-o autoritate, se
vede postată câte o santinelă română de pază.
Reg. I de grăniceri e instalat în localul măre-
tului liceu, care va începe a răspândi lumină ro-
mânească generațiilor viitoare...

Sărace Daneii, te-om pomeni noi și ai noștri
cât vom fi.

Dacă d-ta n'ai fi fost sgârșitul sgârșitilor, așa
cum trebuie să fie prototipul Bulgarilor, lipsit
de simțul prevăzător al oamenilor de stat de
rasă latină, apoi pierdeam trenul.

D-ta dle Daneii, ai vrut să ne măsurăm pământul
strămoșesc cu palma și noi l-am măsurat
cu tunul, vorba regelui nostru...

Afară de liceu și de spital, încolo Bulgarii
par'că ar fi având presimțiri că aceste locuri
vor trece în posesia vechilor proprietari, astfel

incât le-au lăsat în stare primitivă, așa cum
le-au primit dela Turci.

Așa bunăoară, în piața din centru, cum e
piața „Independenței” dela Constanța, au lăsat
trei cocioabe tătărăști, ca trei antichități pre-
istorice într'un muzeu, așezate cu spatele spre
piață, spoite cu pământ galben amestecat cu paie
tocate, cârpite pe alocurea cu lamarină ruginită
și acoperite cu olane sparte.

La un pas de loc de aceste talismane sunt
înșirate mesele restaurantului unde am descins.
Aci sunt numeroși ofițeri superiori și funcționari
civili. Toată Silistra românească e concentrată
la mesele acestea. Să nu uit pe Iancu Mihailescu
comisarul special al brigăzii de siguranță din
Constanța; pe Tașcu Pucerea în fruntea colo-
nei sanitare indiane, cari neavând loc afară, iau
masa în restaurant. Tot aci e și vameșul nostru
Șadima. Dintre toți Tașcu e cel mai voios și
mai vioi.

Alătura de masa noastră, la o altă masă de-
la cafeneaua de peste drum, se află un grup de
Bulgari silistreni, mai toți purtând ciocuri. Unii
din ei sunt profesori, alții magistrați, alții func-
ționari superiori. In acel moment se oprește din
viteza lui vertiginosă între masa lor și a no-
astră un automobil militar în care se află un co-
lonel de stat major, un major, și doi căpitani.

Publicul dela mesele noastre salută cu în-
sufletire pe militari; Bulgarii de peste drum, fără
să se miște de pe scaunele lor, aruncă niște pri-
viri de morse speriate, iar unii de lupi furioși,

„Prin împlinirea tuturor dorințelor amintite ale României își recâștigă Bulgaria consolidarea necesară, ca să poată respinge pretențiile exagerate ale Sârbilor, Grecilor și Turcilor, ba numai cu sprijinul României ar putea să obțină o pace relativ mulțumitoare.”

„În sfârșit, repetăm că România, care nu dorește decât restabilirea păcii durabile în Balcani, e convinsă că aceasta numai pe baza principiului strict național se poate face, și în conformitate cu acest principiu are datoria sfântă față de întreg neamul românesc să folosească ocaziunea favorabilă de a-și împlini acum toate „dorințele și aspirațiunile” ei în Balcani.

În nr. 155 dela 12 Aug. n. 1913 al ziarului „Românul” din Arad, pag. 2, col. 2, spunem:

„Cu profundă mâhnire mărturisim că în pacea proiectată nu găsim satisfăcute o mare parte din „dorințele și aspirațiunile” poporului român, și anume:

1. Anexarea Vidinului cu teritoriul locuit de Români.

2. Anexarea Timocului, — și

3. Formarea Macedoniei autonome, — par abandonate.

4. Despre atașarea grupurilor limitrofe mai compacte de Aromâni la Macedonia ori Albania autonomă, cât și de asigurarea, afară de a drepturilor culturale și a celor politice-naționale, nu numai ale Aromânilor, ci și ale celorlalți Români din toate statele balcanice, — nu avem încă cunoștință.

Nu cunoaștem în întregime motivele, cari au îndemnat guvernul român să renunțe la realizarea punctelor 1 și 2; în privința p. 3 credem că chestia Macedoniei autonome asemenea e abandonată, în care caz guvernul român n'ar mai putea face altceva decât a stăruî pe lângă conferența ambasadurilor din Londra ca toate teritoriile limitrofe, locuite în majoritate de Albanezi, cât și grupurile limitrofe de Aromâni din Macedonia, Tesalia și Epir să fie alipite statului albanez, în modul următor, începând dela nord:

Grupul dela Struga, Ochrida și Crușevo — marele grup din jurul Monastirului — comunele Orahova, Muricova, — grupul mare Meglenia-Ghevgheli, — grupul Veria, Voden-Florina, Nevasca-Vlaho-Clisura-Grebena-Caterina, Vlaho-Livadia, Elassona și Damasculi; în sfârșit, cel mai puternic grup al Aromânilor din Pind, inclusiv Gardiki, trebuie să aparțină statului albanoromân.

România poate pretinde aceasta cu atât mai mult, cu cât Serbia și Grecia — mulțumită intervenției ei — s'ar afla bine compensate prin restul teritoriilor anexate.

După aceste scurte observări sfârșim, de astădată, discuția asupra acestei teme, cu intențiunea de a reveni, la timpul său, când vom cunoaște conținutul *protocolului de pace* și pentru motivul, că nu voim să tulburăm bucuria „bunilor Români”, cari își află satisfacția în rezultatele, în mare parte incontestabile *prețioase*, realizate de guvernul actual.

Când am scris șirele de mai sus nu știam încă ce sfârșit va avea acțiunea admirabil inaugurată a statului român.

Toată suflarea românească era plină de mândrie văzând desfășurându-se înaintea ochilor ei un tablou atât de înălțător a virtuților cetățenești și militare.

Insufletea perpetuă a întregului popor, care a răspuns cu cea mai mare grabă la chemarea sub arme a patriei, organizația perfectă a armatei, trecerea Dunărei și apariția armatei ca un fulger înaintea Sofiei, sunt momente de efecte atât de sguđuitoare, încât vor rămâne adânc gravate în inima fiecărui român care a avut fericirea de a trăi aceste timpuri mărețe.

Acum cunoaștem tratatul de pace, știm că ce ne-a adus, și știm cari dintre „dorințele și aspirațiunile” noastre au rămas nerealizate.

Am fi nedrepti dacă n'am recunoaște că acțiunea ce-a decurs a mărît mult prestigiul României, și bucuria pe care o simte fiecare

spre militarii noștri. Ei n'au bunul simț să înțeleagă că acești militari le garantează viața și avutul lor și ca atari trebuiesc respectați. Ei ne privesc cu dușmănie și de ar putea să ne facă fărîme. Dar simț că li-i cu neputință și se resemnează pentru moment.

Comandantul pieței, d. căpitan Papazoglu e disperat de impertinența bulgărească, dar ne spune, că are ordin dela dl colonel să se poarte cu cea mai mare delicatețe.

Dânsul ne arată niște fotografii ale unor tineri soldați din Sofia, unui student, alții comercianți. Ei s'au fotografiat unul cu mâna tăiată a unei doamne ale cărei degete sunt inelate — în dorința de a o lăsa ca suvenir copiilor săi drept dovadă de isprăvile ce a săvârșit în război; altul purtând în vârfurile baionetei două crani de copii.

D. căpitan Papazoglu ne mai povestește cum o companie de Sârbi, fiind capturată de Bulgari, aceștia i-au îngropat până la gât, apoi au dat drumul unui escadron de cavalerie să șarjeze pe capetele lor.

Și acest tablou îngrozitor de căpăunism bulgăresc va fi redat de una din revistele ilustrate franceze.

Aceste noutăți mă făcuse să mă cutremur. Ce trebuia să mai aud ca să am oroare de poporul bulgar?

Trecuse 17 zile de când Silistra intrase sub stăpânire românească și cu toate acestea nu se vedea nici un steag românesc în tot orașul.

Deasupra fortului Megidi-tabia se vedea făl-făind din depărtare un drapel mic și interesân-

du-mă am aflat că un român din Silistra s'a învrednicit să-l găsească și să-l înfigă pe parapet. În oraș nu se găsea unul măcar de leac. Motivul? — era că negustorii bulgari n'aveau de vânzare astfel de marfă prin prăvăliile lor. Restauratorul nostru, un român, era în așteptarea pânzei tricolore dela Călărași.

La ora 3 p. m. ne-am dus la debarcader să așteptăm vaporul ce trebuia să ne aducă ziare dela Călărași. În ziarul „Dimineața” am avut durerea să cetese despre împușcarea lt.-ului Bourreau și aceasta veste m'a impresionat cu atât mai mult cu cât două zile în urmă mă întâlnisem la monumentul dela Adamelisi cu părintele său d. colonel Bourreau.

Ne întorcem iar la restaurant.

Tășcu îmi desfășură programul de ce are de gând să facă în Silistra, unde vrea să se stabilească și-mi spune că spițerul bulgar din Silistra nu vrea să-i cedeze farmacia, decât în schimbul a 20 de mii de lei. Bulgarul îi spune că aci în Silistra totul se va orândui după protocol și cum a precizat Daneff și delegații bulgari la Petersburg: adică 3 kilometri dela bariera vechi Silistre. Ocupațiunea actuală e un moft... Nici un bulgar nu poate să creadă una ca asta. Ei nu vor primi nici odată să fie conduși după legile române. Utilizați-vă doctoratul în chimie la România, nu aci la noi, îi spune sentențios spițerul bulgar lui Tășcu, care nu-i dă pace și-l săcăie într'una — că dacă-i arde să fie farmacist în țara românească, să meargă să-și ia doctoratul.

Așa stau lucrurile deocamdată la Silistra.

Român, fără considerare cărui stat aparține, e sigur justificată. Dar, totuși, simțim că am fi nesinceri dacă ne-am atașa necondiționat bucuriei generale.

Austro-Ungaria după război*).

București, 22 August v.

Austro-Ungaria nu a uitat nimic și nu a învățat nimica. Iată formula ce caracterizează mai bine politica aliatei noastre după cele două războaie din Balcani.

Ai fi crezut că oamenii de stat cari conduc această împetrătură de popoare, strânse cu sila într'un țare, numit Austro-Ungaria, au înțeles învățămintele atât de luminoase ale evenimentelor din urmă și că își vor schimba atitudinea ostilă neamului românesc în general și României cu deosebire.

Ai fi socotit că ei s'au convins că, în această mare furioasă de Slavi, cari ne îmbrățisează și amenință deopotrivă pe toți, singura mântuire este alianța cu România. Și ai fi socotit că vor ține seama de enorma mărime de putere, de înfririre și prestigiu a României de pe urma păcii din București și că nu vor mai continua politica de asuprire a Românilor din Ungaria, de bruscare, de jignire și umilire a Românilor din regat.

Austria să nu uite că după tratatul dela București nu mai are în fața sa acelaș regat român de mai înainte, străin și rece față cu statele balcanice, vrășmas Rusiei, cu o armată de valoare teoretică încă, cu o conștiință națională sfioasă și șovăitoare. Într'un singur an, de atunci, România a crescut și a înaintat ca Făt-Frumos din povești, cât alții în zece ani.

Acum România are în jurul său doi buni prieteni, aproape aliați, două state victorioase, Serbia și Grecia, are relații tot mai strânse cu Rusia, mănă probabil legături de înrudire dinastică, are o armată de o nebănuită valoare reală care a făcut experiențele unei campanii fără pierderile ei și are, mai presus de toate o conștiință națională nouă, activă și mândră, moralul nespuse de ridicat prin un mare succes.

Dar este o veche experiență psihologia bătrânilor cari vor să trateze pe tineri ca pe niște copii nevrăstnici, chiar și când aceștia au ajuns mari și știu să umble pe picioarele lor. Tot astfel Austria față cu România. Ea nu și-a uitat vechea ură și asuprire contra Românilor din Ardeal și Bucovina; ea nu poate învăța că România de azi nu mai e România de ieri și că nu mai poate fi tratată ca o cantitate neglijabilă.

Conform cu această mentalitate, Austro-Ungaria își urmează înainte vechea ei atitudine, crezându-ne incapabili să o părăsim, în ciuda tuturor afronturilor. Ea nu și-a uitat vechea ură și asuprire contra Românilor din Ardeal și Bucovina; ea nu poate învăța că România de azi nu mai e România de ieri și că nu mai poate fi tratată ca o cantitate neglijabilă.

Ea își continuă politica de maghiarizare a Românilor de peste munți, a doua zi după semnarea păcii din București, cu aceeaș furie nediminuată, ca și înainte.

A doua zi după marele succes, după mărirea de prestigiu a regatului nostru, imediat după telegramele măgulitoare ale tuturor guvernelor străine, adresate dlui Titu Maiorescu, Ungaria ne trimite și ea telegrama ei, cuprinzând nu o felicitare către guvernul român, ci o nouă lovitură, o nouă jignire, un nou uzec de sgrumare a vietii românești din Ardeal: oprirea congresului învățătorilor români.

Ce a putut să inspire guvernului unguresc măsura asta împotriva nenorociților învățători români din Ardeal? De sigur nu teama că congresul acestor oameni prigoniti de revizorii unguri va surpa temelile statului ungar. A trebuit însă, a doua zi după incontestabilul succes al României să se arate fraților noștri de peste munți că, cu toate astea, ni-

Notă: Voind să fim oglinda credincioasă a tuturor gândurilor, cari frământă sufletele românești în aceste zile istorice și de mare greutate pentru neamul nostru românesc, având în vedere și persoana distinctă a autorului, publicăm corespondența aceasta cu observația, că nici acest ziar, nici conducerea politică a Românilor din Ungaria și Transilvania nu poate fi angajată prin vederile expuse în această corespondență.

mic nu-i îndrituiește a spera schimbarea în bine a sorții lor.

Dar măsura asta nu a putut să treacă neobservată dincoace de Carpați, Niciodată guvernul unguresc nu a ales un moment mai inoportun pentru a-și arăta energia față de România ardeleni.

Dacă ar fi fost cât de puțină delicatete în cărmuirii Ungariei, o considerație ori cât de elementară față de aliatul regat român, ei trebuiau să renunțe, sau măcar să suspende pentru o clipă acțiunile lor de neîntreruptă prigonire și vrășmășie contra Românilor ardeleni.

Acum măcar, în clipele acestea de bucurie curată după un succes național, dobândit și asupra vrășmașilor Austriei, asupra Slavilor, acum când glasul de sirena del nord ne ispășește tot mai stăruitor, acum măcar am fi așteptat o clipă de liniște, un moment de cruțare delicată a celor mai scumpe sentimente, a celor mai dureroase susceptibilități.

Câtă brutalitate și nesăbuire! Ce lipsă de tact provocatoare. Intorși dintr'un război care nu le-a satisfăcut avântul, setea de luptă și de glorie, ostașii României vorbesc azi tot mai mult, pe față, nu pe șoptite, de alt război, de desrobirea *Macedoniei noastre*. Și în acest moment de exaltare patriotică guvernul unguresc în loc să potolească, hrănește și atâță asemenea sentimente. El se grăbește să ne confirme că Macedonia noastră nu e în cadrilater, ci *aiurea*.

Cu jigniri continue, cu provocări plasate par'că anume în clipele cele mai inoportune — așa știe să-și cultive Austro-Ungaria prietenii și alianțele.

Luăm deci act, că nici în noua situație politică de aspirare și desnaționalizare a Românilor din Austro-Ungaria nu va înceta, că dimpotrivă ea va merge crescând.

Câtă schimbare, ce prefaceri nebănuite în vreme atât de scurtă! Cu șase luni în urmă încă se părea că România și Austria se află în fața unui război cu Rusia și că ținta dorințelor nu e decât Basarabia. Generalul Conrad fusese la noi, se făceau planuri mari, precise și se împărțea de mai nainte prada. *Vom merge cu Austria la Kiev!* era deviza noastră, rostită de un mare om politic român, d. P. P. Carp.

Cine mai vorbește astăzi de asemenea planuri? Azi ele sunt cu totul înlăturate și ne par vechii de o decenie, ridicole și *devansate*. Câte nu s'au întâmplat de atunci! Austro-Ungaria și-a făcut jocul urit cu Bulgaria, conspirând contra României; armata română a fost mobilizată nu contra Austro-Ungariei, dar *aproape* contra ei. Decretul de mobilizare a fost primit în toată țara cu manifestații vrășmașe nu Bulgariei ci... Austro-Ungariei. Ce admirabil, divinatoriu, acest instinct al maselor! *Vox populi, vox Dei!* Poporul a ghicit *unde-i* dușmanul adevărat, și cui se adresează mobilizarea în realitate.

Cine mai vorbește azi la noi de un război contra Rusiei în alianță cu Austria? Ne pregătim să mergem în Rusia, e drept, dar nu la Chiew — *ci la Ialta!* Acolo lângă Marea Neagră se vor întâlni cei doi viitori regi ai României. Ferdinand și Carol cu familia domnitoare rusească, și vor da țării o nouă legătură, o nouă îndrumare. *O prietenă rusă pe tronul României însemnează țară îndoită! deslacerea alianței cu Austro-Ungaria*, ruperea unei legături rușinoase care 30 de ani nu ne-a adus nici un folos, dar pagubă și umiliri.

Perspective și orientări cu totul noi ni se deschid atunci, și nouă și Românilor din Ungaria...

Și vom ieși din aceste mari complecții ale ultimului an: Austro-Ungaria înfrântă diplomatic, lipsită de aliați și prieteni, părăsită și izolată; iar România biruitoare și pe de-asupra întovărășită de noi prieteni și aliați: Grecia, Serbia și Rusia. Singurul ei vrășmaș, singura prietenă a Austriei, Bulgaria, este anihilată cel puțin pentru o decenie, dacă nu chiar pentru două.

Și atunci nu ne vom mai gândi să mergem cu Austria la Chiew, ci invers cu Rusia *în altă parte!*

Iată rezultatul politicii de provocări și ucizuri de maghiarizare, cum a fost și oprirea congresului din Cluj!

Intrevederea dintre contele Berchtold și marchizul di San Giuliano. Din Viena ni se anunță că ministrul de externe contele Berchtold își va începe concediul său și în cel mai apropiat timp se va duce la castelul său din Buchlau. În Buchlau va avea loc apoi întrevederea anunțată între contele Berchtold și ministrul de externe italian di San Giuliano.

O telegramă din Roma spune că întrevederea aceasta încă nu e sigură. Din multe piedeci ivite întrevederea dintre contele Berchtold și di San Giuliano a fost până acum deja în trei rânduri amânată și fiind situația politică tot nesigură ușor se va putea întâmpla ca și de data aceasta întrevederea să fie din nou amânată pe altă dată. Dacă totuși vor permite împrejurările întrevederea va avea loc în săptămâna primă a lui Octombrie.

Cu ocaziunea acestei întrevederi, la care vor lua parte și ambasadorul italian la Viena, ducele de Avarna și ambasadorul austro-ungar la Roma, Mérey, se vor lua hotărâri referitoare la viitorul domnitor al Albaniei. Albanezii au declarat în mai multe rânduri că îl primesc de domnitor al lor, pe acela, pe care îl vor propune Austro-Ungaria și Italia împreună, dar și-au exprimat totodată dorința ca acesta să nu fie un Turc de origine, ci vre-o rudenie cu casa domnitoare europene. Deocamdată șansele cele mai multe sunt pentru un prinț german.

Știrea că la întrevederea din Buchlau va fi de față și contele Stürgh și contele Tisza până acum nu e încă confirmată la locurile competente.

Conferența interparlamentară. După o lungă discuție asupra propunerilor ministrului danez pentru apărarea țării, *Munch* referitoare la *neutralitatea vecinică* și asupra propozițiilor grupului olandez despre drepturile și datorințele statelor neutrale, conferența interparlamentară a decis, ca toate aceste propuneri să le transpună *unei comisii centrale*, care să facă asupra lor raport la proxima conferență.

Situația în Croația. După o informație sosită ieri prin Viena din Agram acțiunea baronului Skerlec pentru limpezirea situației din Croația și restabilirea stărilor constituționale pare a fi încoronată de un succes, întru cât toate partidele politice din Croația doresc cât mai curând restabilirea stărilor constituționale. Toate străduințele baronului Skerlec au fost să-și câștige un partid care să steie pe baza uniunii cu Ungaria și să-i asigure o majoritate guvernamentală în viitoarea dietă croată.

În cursul tratativilor purtate cu diferitele partide s'a putut ajunge la o apropiere între baronul Skerlec și partidele croate opoziționiste și acum depinde numai de guvernul ungar că va împlini cererile moderate ale coaliției serbo-croate, care s'a declarat aplicată a colabora împreună cu partidul progresist național, dar numai dacă acest din urmă rezultă din o alegere nouă și curată. Știrea despre încheierea unui pact între baronul Skerlec și coaliția croato-sârbă se desminte în Budapesta.

Consfătuirea ministrului Dlugosz cu contele Stürgh. Ieri la amiază s'a prezentat ministrul galician, Dlugosz la primul ministru Stürgh pentru a se sfătuși cu el asupra situației din Galizia.

Cu acest prilej a fost discutate hotărârile partidului poporal polon luate nu de mult în Cracovia. Se știe că partidul poporal polon a hotărât în Cracovia a intra în opoziție față de guvern. Ministrul Dlugosz, care aparține acestui partid, i-a făcut cunoscute primului ministru neînțelegerile ivite în sânul partidului, după conferința din Cracovia, cari păreau a complica și mai mult situația. Ministrul galician i-a mai adus la cunoștință contelui Stürgh că o delegație a partidului poporal polon dorește să se prezinte la el și l'a rugat pe primul ministru a fixa un termen care îl află de potrivit pentru această prezentare. Contele Stürgh a fixat acest termen pentru ziua de azi la orele 11 înainte de amiază.

Azi la orele 9 înainte de amiază delegații partidului poporal polon au avut o consfătuire cu ministrul Dlugosz asupra gravaminelor acestui partid. Delegații au fost primiți apoi la contele Stürgh cărui i-au prezentat toate gravaminele partidului poporal polon.

Declarațiile ministrului Jankovich. Ministrul de culte și instrucție Jankovich Béla s'a reîntors din concediu la sfârșitul săptămânei trecute și luni și-a început iarăși activitatea în minister. Fiind interviewat azi de un ziarist din Budapesta, ministrul Jankovich a făcut câteva declarații referitor la noile universități și reforma școlilor medii. Iată ce a spus ministrul Jankovich:

Atât universitatea din Dobrițin cât și cea din Pojon se vor înființa după programul cunoscut. Zidirea universității din Dobrițin se va începe acum la toamnă, dar mai târziu la primăvară. Deschiderea acestei universități va avea loc la începutul anului școlastic în 1914. Cursurile se vor începe atunci la facultatea teologică, juridică, iar la facultatea filozofică numai cursurile cari nu sunt din sfera științelor naturale. Facultatea de medicină atât la universitatea din Pojon cât și la cea din Dobrițin se vor deschide numai în 1916.

Ce privește reforma școlilor medii ministrul a declarat că principiile și cadrele acestei reforme sunt deja stabilite, iar elaborarea proiectului o va conduce el însuși.

La sfârșitul interviewului ziaristul l'a întrebat pe ministrul Jankovich, că adevărat e că legea lui Apponyi va fi modificată în favorul Românilor.

— *Despre aceasta nu știu nimic*, — a răspuns d. ministru de instrucție și culte.

Noi i-o credem aceasta dlui ministru și știm foarte bine că nici nu vrea să știe despre pretențiunile juste ale Românilor.

Un nou războiu între Turcia și Grecia? Lumea e surprinsă de vestea venită dela Athena, că demobilizarea armatei grecești a fost contramandată și în cercurile militare grecești se observă o fierbere care este totdeauna semnul unor pregătiri de războiu. Această stare de lucruri, foarte îngrijorătoare pentru pacea abia încheiată în Balcani, se aduce în legătură cu faptul, că Turcia își sporește mereu trupele la frontiera grecească. Armata turcească din Tracia, este deja de 300.000 soldați și acum de curând s'a dat comanda pentru transportarea în Tracia a unui nou corp de armată din Asia-mică. Acordul dela Londra încă nu este ratificat și guvernul turcesc nu pare învoit a ceda Greciei în chestia pretenziunilor acesteia referitoare la noul hotar între Turcia și Grecia. Plecarea neașteptată a ministrului președinte *Venizelos* dela Lauraki la Athena se aduce în legătură cu agravarea situației și ieri în Athena spiritele erau foarte agitate. Pretutindeni se vorbește despre un nou războiu între Turcia și Grecia.

Gárdi Imre

fotograful curții și al camerei
Cluj—Kolosvár, str. Wesselényi Miklós nr. 3.

Telefon: 545.

Ga 883—30

Distins din partea M.

Sale ces. reg. ap. cu un

ac de cravată bătut cu

::: **brilante.** :::

On parle français.

Tablouri de copii, combinațiuni de gru-

::: **puri, specialități excelente.** :::

Mărimi de fotografii, picturi cu oleu și

::: **aquarele după orice tablou vechiu.** :::

Un nou mântuitor de țară.

— Iarăș primejdia „valahă”. —

După d. Barna Endre, care a scris o serie nesfârșită de articole pe tema primejdiei „valahă” în Ardeal, după contele Ștefan Bethlen, care printr'un sistem, brevetat exclusiv pentru Tara-Ungurească, într'o broșură voluminoasă a inventat faptul, că Românii din Ardeal în deceniile din urmă au cumpărat dela Sași și Unguri pământ în preț de 200 milioane de coroane, vine acum un al treilea „mântuitor de patrie”, un oarecare Tokaji László, nume până azi absolut necunoscut în publicistică, și bate din nou apa în piua cercând să dovedească „primejdia valahă” în Ardeal.

Acest nou savant maghiar a tipărit o carte de considerabil volum arătând raporturile economice din Ardeal și înșirând o sumedenie de cazuri mici și fără vre-o importanță, prin care caută să dovedească cum Românii din Ardeal aproape cu forța iau pământul din proprietatea maghiarimei. Autorul desminte axioma de până aci, că Românii cu preturi exagerate cumpără pământurile Ungurilor și spune, că prețul mediu de jugher catastral este de 346 cor. și astfel crede a documenta, că Maghiarii numai fiind în mare mizerie își vând moșile la Români, căci altfel nu s'ar putea explica prețul relativ foarte mic.

Noul mântuitor de patrie se plânge că în decenia din urmă maghiarimea a pierdut vre-o 200.000 de jughere catastrale. Mai mult ar fi pierdut în comitatele Solnoc-Dobâca, Sălăgiu, Alba-Inferioară, Târnava-Mare, Târnava-Mică, Cluj și Hunedoara. În partea cea mai mare a acesteia pământuri au ajuns în mâinile Românilor.

Autorul cărții din chestiune tipărește câteva tabele, prin care ar dori să evidențieze schimbările proprietății de pământ în Ardeal în cei zece ani din urmă. Cifrele arată suma banilor, pentru cari Românii au cumpărat pământ:

Sălăgiu	9,694.353	Cor.
Solnoc-Dobâca	8,426.951	„
Alba-Inferioară	6,496.000	„
Hunedoara	5,564.942	„
Cluj	5,315.813	„
Turda-Arieș	4,895.486	„
Târnava-Mare	2,785.348	„
Târnava-Mică	2,767.323	„
Murâș-Turda	2,676.000	„
Trei-Scaune	2,030.056	„
Bistrița-Năsăud	860.000	„
Odorheiu	510.000	„
Făgăraș	237.543	„
Sibiiu	140.000	„

Ni se dă apoi statistica moșioarelor de peste 50 jughere de pământ, cari au trecut dela Maghiari în mâni străine:

Solnoc-Dobâca	123
Sălăgiu	103
Cluj	102
Alba-Inferioară	74
Hunedoara	70
Târnava-Mică	60
Turda-Arieș	35
Trei-Scaune	30

În temeiul acestor date statistice se constată apoi, procentual, cu cât s'a redus proprietatea maghiară în Ardeal în cei zece ani din urmă.

Târnava-Mare	26.6%
Alba-Inferioară	13.4%
Târnava-Mică	11.7%
Solnoc-Dobâca	11.1%
Bistrița-Năsăud	10.2%
Sălăgiu	7.7%

Autorul acestei cărți, care vrea să alarmeze din nou șovinismul maghiar în privința Românilor, conchide ca încheiere a opusului său, că încă această stare de lucruri va mai dăinui încă treizeci de ani atunci spre pildă comitatul Târnavei-Mari s'a pierdut cu desăvârșire pentru Maghiari.

Din toate acestea cifre, încât ele ar fi congruente cu adevărul, lumea nepreocupată ar trage concluzia, că acestea constatări dovedesc în chipul cel mai neîndoios puterea de viață și imensa valoare economică a poporului român din Ardeal și constituie totodată cel mai erândec rechizitor față de politica ungară de guvernă-

mânt, care nu numai neglija în chip așa de păcătos, ci stăpânește chiar în avântul său acest element economic de așa mare valoare al țării. Tu vrei să ai țară bogată și stai în calea acestei bogății urmărind și apăsând pe cei ce pot să-ți aducă acea bogăție: iată politica economică a statului-ungar.

Noi însă înțelegem perfect rostul acestei noi alarme la adresa șovinismului maghiar. Poimâne Duminecă se deschide la Cluj congresul economiștilor unguri, aranjat din partea Reuniunii Agricole Ardelenești, și publicistica maghiară s'a îngrijit să justifice hotărârile, pe cari acel congres de bună seamă le va aduce împotriva intereselor economice ale Românilor din Ardeal. Asta încă va face parte din preluțiile încercării contelui Ștefan Tisza de a îndulci pe Români.

Intrevederea dela Buchlau.

Arad, 5 Septembrie.

Numirea acestei localități, deșteaptă oarecum niște reminiscențe agitate ale evenimentelor mondiale. Din acest minuscul punct al Moraviei, unde vechiul castel al conților Berchtold, cu o trufă cerebrie se înalță de pe o colină asupra smereniei modeste, a pornit lavina care de-atunci după o colosală mare de sânge a rulat o nouă hartă asupra peninsulei balcanice. Aici, la Buchlau, a avut loc acea întrevedere între contele Berchtold și Isvolski, pe atunci ministru de externe al Rusiei, când melancolicii pereți ai vechiului castel au auzit primii hotărârea monarhiei de a anexa Bosnia și Hertegovina. Intocmai ca o bombă descărcată asupra neliniștitilor trunchiuri, ai căror ramuri vântul îi legăna deja amenințator, a străbătut această veste întreaga Europă, și imediat acestei explozii i-a urmat lupta: bellum omnium contra omnes, o învălmășeală amețitoare, în care nu mai puteai deosebi: cine pe cine se atacă?

Din acel moment par'că s'a întors lumea pe dos! Cine numai viează și mișcă pe harta Europei, își întinde uscățiva-i mână spre Balcani. În urma anexionii Bosniei și Hertegovinei, aspirațiuni seculare, ca mase ferbinti de lavă își trimet ucigătoarele schiinte asupra leului bolnav, al cărui sfârșit soarta îl profetise deja de mai de mult. Monarhia ajunsă față în față cu toți inamicii săi, ba chiar și cu aliații ei, Italia. În Albania, tăieșele ascuțite ale intereselor comune luceau amenințator în exploziile răsboinice ale tunurilor, și părea chiar că mâna stângă dela Ballplatz, care amesteca cărțile de joc, distruge totul, ce se numește baza păcii europene.

Soarta, însă, a scutit Europa de această teribilă răsturnare. Iar acum, deasupra undelor ce încep a se liniști, o blândă adiere alungă svonul unei noi întrevederi de-o universală importanță istorică ce se proiectează la Buchlau.

Evenimentele, ca niște adevărate figuri geometrice normale se întorc la punctul lor de mănecare: de câteva zile se colportează svonul că San Giuliano, ministrul de externe al Italiei, va merge la Buchlau să întoarcă contelui Berchtold vizita dela Pizza. Această convorbire dela Buchlau va decide asupra chestiei dacă tripla-alianță se va mai menține ori nu în actuala ei alcătuire, ori Italia își va căuta în concertul european alte căi pentru realizarea intereselor ei.

Această întrevedere va avea să stabilească dacă monarhia și Italia vor putea sau vor voi să-și asigure, prin mijloace comune, egemonia în Mediterană, spre care cu o năzuință vertiginosă își croesc calea toate statele balcanice acum mărite, iar la dosul lor vicleanul colos dela nord.

Dela întrevederea dela Buchlau, dacă ea într'adevăr va avea loc, depinde pacea viitoare. Și, aceasta o cere impetuos faptul, că chestiile pendente trebuiesc rezolvite odată definitiv.

O telegramă ce-o primim noaptea târziu ne asigură însă, că cont. Berchtold nici n'ar mai avea a face cu această întrevedere, depărtarea lui fiind sigură, încât marchizul San Giuliano nu va mai avea să se sfătuiască cu Berchtold, ci deadreptul cu urmașul acestuia, și, probabil,

nu la Buchlau, ci eventual la Viena, ori altunde.

Iată, deci, cum Buchlau a devenit leagănul și totodată cosciugul carierei contelui Berchtold.

Situația în Albania.

— Neînțelegeri cu privire la politica externă a noului stat. —

Arad, 5 Sept.

Știrile primite de noi pe cale particulară, spun că în Albania se precizează nemulțumiri, cari la început se manifestau în stare latentă, dar cari acum încep să ia un caracter din ce în ce mai îngrijitor. Se știe că la creierea noului stat a contribuit într'o măsură mai afirmată diplomația austriacă. Stăruința aceasta a guvernului din Viena pentru creierea statului albanez se întemeie de altfel nu numai pe prevederile înșiși ale aliaților balcanici, dar chiar pe dorința vie a Europei, care voia să dea noii orinduirii a peninsulei balcanice un caracter mai echitabil. Diplomația austriacă urmărea — faptul e în conștiința obștească — o contrabalansare a puterii slave în peninsula și a ascendentului căpătat pe atunci de Rusia asupra Constantinopolului. Aceeas diplomație a monarhiei îngrijise să inspire unei părți a opiniei publice albaneze anumite sentimente de recunoștință pentru protecția acordată noului stat de guvernul din Viena.

Am publicat acum câteva zile declarațiile unui fruntaș albanez cu privire la unele mișcări politice din Albania. Știri, sosite în ultimul moment, ne arată că în toată Albania s'a pornit o opoziție hotărâtă împotriva politicii filo-austriace a guvernului provizoriu. Fruntașii acestei mișcări cer ca noul stat să-și păstreze încă dela început toate prerogativele autonomiei „câpătate — cum zic ei — nu prin grația Austro-Ungariei, ci prin voința unanimă a Europei, care a împlinit un act de echitate istorică”.

Această opoziție s'a îndârjit mai mult când o delegație albaneză a plecat la Viena ca să prezinte omagii contelui Berchtold pentru ajutorul acordat aspirațiilor lor naționale.

Ni se scrie că în noul stat se observă o mândră hotărâre de a nu îngădui dela început amestecul vre-unei puteri străine în treburile de politică internă și externă a statului.

Firește, Europa a înțeles prin statuarea autonomiei Albaniei, creierea unei forțe reale pentru menținerea echilibrului balcanic. Statul cel nou și-ar face singur pagube morale, dacă în loc de a împlini așteptările legitime ale tuturor puterilor, s'ar face instrumentul unei anumite politici.

Rolul Albaniei în noua înfățișare a peninsulei balcanice e din cele mai merituoase, și ar fi păcat dacă n'ar ști să-l înțeleagă în deajuns.

Situația externă.

— Situația încă tot tulbure în Balcani. —

Arad, 5 Septembrie.

Se anunță din Sofia, că toți șefii partidelor au fost convocați alaltăieri de consiliul de miniștri spre a primi comunicări asupra hotărârilor luate de guvern cu privire la tratativele cu Turcia, trimițându-i și lui Nacevici instrucțiuni speciale în acest senz. Pe de altă parte se confirmă că Nacevici a fost încunoștințat pe marele vizir despre însărcinarea ce a primit dela guvernul său.

Guvernul otoman a autorizat pe marele vizir să înceapă tratativele cu Bulgaria, cu condiția ca Nacevici să declare în numele guvernului bulgar că chestiunea Adrianopolului e definitiv rezolvată în favoarea Turciei.

Tratativele vor căuta să stabilească linia strategică necesară pentru protecția liniei ferate de pe țărmul drept al Mării.

Corespondențul din Sofia al ziarului „Kölnische Zeitung” a avut o convorbire cu primul ministru bulgar, care i-a declarat că, dacă Turcia nu-și va retrage trupele dincolo de râul Ma-

rița, delegații bulgari vor întrerupe imediat tratativele și se vor înapoia la Sofia.

Unul din ambasadorii marilor puteri, amic al Bulgariei, a primit instrucții dela guvernul său pentru a accelera tratativele, în măsura posibilă, spre a ajunge la un rezultat pozitiv. *E cert că Bulgaria va renunța cu desăvârșire la Adrianopol.*

Azi se va abonda chestiunea frontierei.

Bulgaria renunță la intervenția puterilor.

Sofia. — Oficiul bulgar „Mir” publică următorul comunicat:

„In ultimele zile s'a produs o schimbare radicală în atitudinea noastră de până acum în chestia Adrianopolului. Guvernul regal constata că timpul apelului către puteri a trecut. Lipsa unei puteri, care ar fi cerut cu aceiași insistență părăsirea Adrianopolului de către Turci, cum a făcut Austria față de Muntenegru, ne silește, fără a mai aștepta demersul puterilor, să hotărîm singuri asupra soartei acestui oraș și a Traciei. În genere avem puține speranțe în puteri.

Guvernul a ținut să împărtășească acest punct de vedere șefilor tuturor partidelor. Iată de ce ei au fost convocați. Însă în același timp guvernul n'a avut posibilitatea să-i puie în curent cu tot ce se pregătește. Desmîțim în mod formal toate știrile relative la gravele conflicte ce s'au ivit între guvern și unii din șefii opoziției.”

Proclamația regelui Nichita.

Cetinje. — In proclamația de demobilizare, regele Nichita și-a exprimat adâncă sa recunoștință pentru viteza sa armată. Soldații trebuie acum să suspende armele lor nebiruite spre a se consacra la munca câmpului, dar să țină mereu armele lor gata. Regele aduce un omagiu eroilor căzuți pentru onoarea steagului care a dat semnalul războiului liberator. „Să trăiască șoimii mei, speranța și bucuria patriei și orgoliul bătrânei mele!”

Rusia și Austro-Ungaria.

Petersburg. — Ziarul „Rijeci” scrie cu privire la șgomotele despre o apropiere austro-rusă, că Rusia și Austro-Ungaria sunt susceptibile de cooperatiuni ocazionale, dar o modificare a politicii lor este imposibilă, deoarece colaborarea Vienei cu Petersburgul la 1897, a lăsat Rusiei o amintire prea penibilă.

Kokowzew la Berlin.

Berlin. — „Nazional Zeitung” află din Petersburg:

Prima vizită ce va face Kokowzew va fi la Berlin unde va avea mai multe întrevederi cu persoanele conducătoare ale imperiului și speră să fie primit și de împărat.

Dela Berlin prim-ministrul va pleca la Paris.

Adevărata cauză a retragerii lui Delcassé.

Paris. — Ziarele dau fel de fel de versiuni asupra cauzelor retragerii dlui Delcassé, ministrul plenipotențiar al Franței la Petersburg. Adevăratele cauze ale acestei retrageri, după informațiile date din cercurile diplomatice franceze, sunt cu totul altele decât cele date de ziarele străine.

D. Delcassé a primit postul dela Petersburg, în vederea gravelor evenimente din Orient și el a primit un soi de imputernicire, care urma să fie reînnoită la fiecare semestru, după uzanțele parlamentului francez. Azi, d. Delcassé după ce pacea s'a încheiat la București și chestia Orientului a eșit din faza periculoasă, consideră misiunea sa terminată și dorește să-și reia activitatea sa politică.

Trebuie să adăugăm că d. Delcassé și-a îndeplinit cu multă abilitate și cu mult succes misiunea sa la Petersburg, astfel că șvonurile celelalte lansate de ziarele străine sunt ecoul atacurilor adversarilor săi politici.

INFORMAȚIUNI

Arad, 5 Septembrie n. 1913.

Ce este jocul de foot-ball?

Acum când prin măsurarea de Duminecă viața sportivă va intra în bunul public, se va întreba o mare parte dintre cei ce au fost mai aparte de frământările acestei vieți, că ce este acel joc, de unde însemnătatea mare ce o are în toată lumea modernă, care-i este originea și cari favorurile multiple de cari se face amintire la tot pasul? Deoarece necunoscutul chiamă individul singuratic cu o putere ca de magnet la tot ce este nobil și entuziasmant, voim a face o mică deschidere la acel necunoscut, — care este viața sportivă, spre a se vedea în mare o parte din stimulentele cari ne îndeamnă insistent pe clin în sus.

Ne ocupăm azi cu jocul de foot-ball.

Jocul de footbaal își are originea în obiceiurile poporului englez: la festivitățile acestui popor se aranja un anume joc de luptă, între câte două comune învecinate în care luau parte cei mai sprinteni flăcăi din sat. Scopul jocului era ca la un semn dat flăcăii satelor să pornească în asalt către satul contrar și prin diferite șiretlicuri se nizuiau să bage prin poarta satului contrar un obiect oarecare. Aceasta însemna totdeauna o oarecare cucerire a satului rival până la proxima ocaziune, când apoi putea urma revanșa. Bine înțeles, că pe când o parte din flăcăi ducea atacul, o altă parte se nizuia să apere propria poartă a satului de cucerirea satului rival.

La început jocul acesta mergea cu vehemență și mult foc, fără nici o regulă sau restricțiune; în secolul al 19-lea însă, jocul este deja reglementat. In această formă de tranziție acest obicei este stadiul de trecere la jocul de foot-baal al zilelor noastre moderne.

Acum jocul de foot-baal se reduce la un teren de 110 m. lungime și 75 m. lățime. Față în față stau două porți cari întrușipează portile satelor rivale, iar locul se împarte în două. Obiectul care trebuie aruncat în poarta rivalului este cotca. Scopul este ca jucătorii să aducă cât mai de multe ori cu picioarele cotca în poarta rivalului. Care partidă a izbit-o mai de multe ori la locul ei de destinațiune, aceea a câștigat măsurarea. Să zicem că partidă îmbrăcată în dresuri albastre a izbit cotca de 6 ori în poarta celor cu dresuri roșii, iar aceștia au izbit-o numai de două ori în poarta partidei albastre, atunci măsurarea au câștigat-o cei albaștri contra celor roșii în raport de 6 la 2.

În fiecare partidă sunt 11 jucători și anume: cinci combatanți (luptători), trei pionieri, doi apărători și un portas. Jocul ține de două ori 45 sau 30 minute cu o pauză la mijloc de 10 minute. Cotca poate fi mânăta numai cu picioarele, capul și corpul, nu poate fi nici măcar atinsă cu mâinile. Excepție fac de sub această regulă numai portasii și cei ce aruncă cotca în joc dela hotare. Jocul dela punctul de mijloc ține până se face vre-o „poartă” la una din partide apoi se începe iarăși dela punctul de mijloc.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță neînsemnată schimbare în temperatură, în multe locuri ploii și hurtuni.

Prognostic telegrafic: vreme moderată, în multe locuri ploii, hurtuni.

Temperatura la amiază a fost de 20.4 C.

Hustritatea Sa episcopul Dr. Vasile Hossu a părăsit în 3 Sept., sanatoriul din Budapesta, unde a fost silit să stea o vreme, după ce s'a îmbolnăvit, în decursul vizitelor canonice prin părțile maramureșene.

Intorcerea împăratului la Viena. După o petrecere de 10 săptămâni la Ischl Maiestatea Sa împăratul se va întoarce la Viena acum Luni la orele 12 din zi cu un tren special. Dimpreună

cu împăratul vor veni la Viena general-aghioțantul contele Paar, directorul de cabinet Dr. baron de Schiessl, consilierul intim medicul Dr. Kerzl, aghioțanții cavalier de Margutti, căpitanul de marină Horthy și vicecolonelul contele Hoyos. Împăratul va sosi în Viena la orele 5h 4' în stațiunea Penzing, de unde în trăsură se va duce la castelul său din Schönbrunn.

Actori bucureșteni — prin Ardeal și Ungaria. Suntem încunoștințați că d. Victor Antonescu artist dramatic, cu o trupă formată din eselenți artiști dela Teatrul Național și alte teatre din Capitala României își vor începe în curând turneul artistic prin țara noastră. D. Antonescu — după cum am anunțat la vreme — are permisiune dela ministerul ungar pentru trei ani. Turneul se va face cam în modul următor: Sibiu, Blaj, Orăștie, Sebeș. Alba-Iulia, Făgăraș, Brașov, Arad, Brad, Abrud, Oradea-mare, Baia-mare, Lipova, Beiuș, Caransebeș, Lugoj. Repertoriul va fi compus din piese de Caragiale, Alexandri etc.

Trupa numără între actori pe marele **Iancu Brezeanu**, pe C. Mărculescu, pe dna M. Ciucurescu, M. Antonescu și alte talente remarcabile.

O parte din beneficiul turneului va fi destinat pentru fondul ziaristilor.

După trumful României în Balcani, vom avea și noi Români de sub Coroana Sf. Ștefan o sărbătoare națională. Prin Alexandri, Caragiale și alții, va vorbi sufletul românesc în cea mai frumoasă limbă românească, așa cum răsună pe scenele mari ale teatrelor bucureștene.

Publicul nostru îi va primi cu drag pe acești distinși oaspeți.

Șef-redactorul ziarului „Reichspost” — decorat. Ni se comunică din Viena că șef-redactorul marelui ziar creștin „Reichspost” Dr. Friederic Fundner a fost decorat din partea M. Sale cu crucea ordinului Francisc Iosif. Prin decorarea Dr.-ului Fundner au fost apreciate meritele pe cari trebuie să le recunoască atât dușmanii cât amicii lui. Dr. Fundner prin știința lui vastă, înzestrat cu o pană foarte iscusită și cu nemărginită sârguință a ridicat ziarul „Reichspost” la înălțimea unui organ de autoritate, a cărui glas e respectat în toate părțile. Neuitate însă vor rămâne meritele ce și le-a câștigat în lupta dusă pentru drepturile naționalităților din Ungaria, pentru ce oligarhii noștri în repetite rânduri au oprit intrarea ziarului „Reichspost” în Ungaria. In era coalitionistă, pe când toate ziarele mari liberale din Viena au sprtjinit cu toată puterea guvernul coalitionist, „Reichspost” a fost unicul organ care a demascat fără cruțare șarlatania coalitionistă și s'a întrepus pentru inaugurarea unui curent democratic în Ungaria. Dr. Fundner e un mare prieten al naționalităților din Ungaria și distingerea lui provoacă o bucurie la toate naționalitățile din Ungaria.

O demisiune semnificativă. D. George Cica, a demisionat irevocabil din postul de profesor la liceul român din Bitolia. D. George Cica, unul din cei mai buni profesori aromâni, care a funcționat atâtădată și la școala comercială română din Salonice, își motivează demisiunea sa pe faptul că, date fiind condițiunile actuale din Macedonia, nu se mai poate realiza idealul nostru național prin ridicarea elementului latin din Balcani spre a contrabalansa influența slavă-greacă, ceea ce nu s'ar fi putut realiza decât sau menținându-se suzeranitatea turcă sau într'o Macedonia autonomă unde naționalitățile să se bucure de o recunoaștere a drepturilor lor ca în Elveția.

Președintele șaborului bosniac la ministrul Bilinski. Străduințele pentru asigurarea unei activități rodnice a șaborului bosniac — după cum se anunță — au fost încoronate de succes și mai restează numai rezolvirea multămitoare a câtorva chestii personale ca liniștea și ordinea Șaborului să fie deplin asigurate. In acest

Cu prilejul înscrierilor la școală
HAINÉ BUNE, MODERNE ȘI DURABILE

de neapărată trebuință pe seama băieților și copiilor

(Ho 1360)

mai ieftin se pot procura dela

HOLTZE & JÓZSEF
magazin de haine gata

Arad, str. Vörösmarty nr. 1.

scop s'a prezentat în zilele trecute președintele saborului bosniac Dr. Mandici la ministrul Bilinski în Ischl. Dr. Mandici i-a propus ministrului Bilinski pe Dr. Mazzi, avocat în Mostar, la postul de șef al secției juridice. La acest post de altcunum mai e luat în combinație conducătorul croaților clericali Dr. Dimovici. Ministrul Bilinski a dat ieri în onoarea președintelui saborului bosniac un prânz.

Automobilul unui ministru român a speriat Ungaria. O fițuică ungurească din Arad, aduce știrea, că poliția din Orăștie a telegrafiat ieri poliției din Deva, că un mare automobil galben, cu un steag românesc a trecut dela Orăștie spre Deva. Somat de polițiștii din Orăștie, șoferul fără să-l iee în seamă și-a urmat drumul. (Asta se vede că i-a infuriat pe domni polițiști!) Poliția din Deva se înțelege era mobilizată și când a ajuns automobilul acolo, l'a somat pe șofer să ia jos steagul tricolor. Doamna Take Ionescu — căci acest automobil era al ministrului Take Ionescu — a protestat împotriva acestei obrăznicii ungurești.

Poftim maniere arpadiane! Aceste aventuri, — toată viața lor e de altcunum o aventură scârboasă de stupidă — sunt cele mai potrivite subiecte pentru comedii de cinematograf. Caraghiosul lor, ar bate record.

Noi îi cunoaștem destul de bine, așa încât nu prea ne sunt bătaoarea la ochi bazaconiile lor. Le vedem doar zilnic! Ce idee își va face însă soția ministrului român, de această Ungarie nenorocită? Ce va zice această fiică nobilă a Englierei, această podoabă a aristocrației engleze despre gentila vită a lui Arpad, în a cărei țară e omul tot așa de periclitat ca și între canibali Africai?!

Sport românesc în Arad. Tinerimea sportivă din Arad aranjează în 7 Sept. st. n. Duminecă la ora 4 o măsurare de inaugurare pe stadionul clubului A. A. C. din strada Török Gábor, cu următoarele echipe: *Tinerimea română aradană* — „*Petru Maior*” din *Budapesta*. Prețurile de intrare: Loje 6 cor., de persoană 1.50 cor., pentru studenți 30 fil.

Congresul Evreilor zioniști în Viena. Ieri și azi s'au continuat ședințele congresului zionist în Viena. Președintele congresului a adresat Majestății Sale împăratului Francisc Iosif la Ischl o telegramă de felicitare, în care între altele se află și fraza următoare: „Ne gândim cu mulțumită la bunăvoința părintească, ce Majestatea Voastră, întocmai ca și celorlalte naționalități, ați arătat-o totdeauna și față de supușii evrei ai Majestății Voastre.” Se vede deci, că Evreii încep acum și ei a se socoti ca naționalitate, nu numai ca o confesiune.

Răspunsul împăratului a sosit azi și în acest răspuns Majestatea Sa mulțumește congresului pentru manifestarea omagiului său.

Morți de holeră la Zimnicea. Ni se anunță din București: În ziua de 19 August v. în lazaretul de holeră din Zimnicea au murit 25 de holerici. Li s'a făcut o frumoasă înmormântare în prezența autorităților militare și a AA. LL. regale. Serviciul funebru a fost oficiat de preoții diviziei a 7-a și a fost foarte mișcător. Toți cei de față abia își stăpâneau lacrimile.

Miscare revoluționară între proprietarii de vii în Franța. După cum se anunță din Paris miscarea revoluționară între proprietarii de vii din departamentul Aube împotriva legii, prin care a fost oprită întrebuințarea vinului lor la fabricarea șampaniei a luat în zilele din urmă proporții periculoase. Ei au ținut în 6 comune adunări de protestare, cari au avut un decurs foarte turbulent și s'au terminat cu depunerea mandatelor din partea primarilor și a consilierilor comunali. Prin aceasta s'a creat o disordine în administrație și din cauza aceasta guvernul francez se vede constrâns a scoate din vigoare legea amintită mai sus, care a provocat mișcarea revoluționară între proprietarii de vii.

Cununie. Dșoara Livia Deliman din Șeitin și d. Nicolae Morariu din Nădlac anunță cununia lor, care se va serba în 1 (14) l. c. Cu această ocaziune au trimis administrației noastre 20 cor. pentru fondul ziaristilor.

Felicitările noastre!

O nuntă pe câmpul de operațiuni în Bulgaria. Intre multele altele petrecute pe câmpul de operațiuni a armatei române, s'a întâmplat ca și zeul amorului să-și spună cuvântul. Un tânăr și frumos sergent din corpul 4 armată cu numele de Iaconi Alexandru, s'a amoretat de o

drăguță de bulgăroaică Galunca Ivanof fiica preotului Ivanof din Levski.

În 3 zile, dragostea a luat atât avânt, că ideea unei căsătorii inevitabile s'a și ivit; cum trupele române trebuiau să se retragă de pe teritoriul bulgar, în dimineața de 11 August 1913 s'au făcut formele necesare la primăria din Levski și după amiază s'a și celebrat cununia religioasă la catedrala din Levski, fiind de față toți locuitorii satului, ofiterii și gradații din garnizoană.

Un preot bulgar și unul român au oficiat serviciul divin. Nași au fost d. căpitan farmacist Vicențiu Livovski din Buzău și dșoara Pop Ivanof sora miresei.

Obiceiurile frumoase la nunțile bulgărești au impresionat plăcut pe ofiterii români, cari au primit diferite daruri dela părinții miresei, iar dânsii la rândul lor au colectat o sumă pe care au oferit-o tinerei perechi.

Mirele, mireasa și zestrea urmează coloanele de subzistență, făcând și carantină, izolați într'un cort special.

De remarcat este că mirele nu știe bulgărește și mireasa nu știe românește, ambii cunosc însă bine limba dragostei.

Doliu. Din comuna Bozovicu primim următoarele: Vineri în 16/29 August a încetat din viață absolventul de teologie Ioan Brinzeiu din Bozovicu.

Bunul tânăr dela care comuna lui natală aștepta mult, se întoarce în pământ, lăsând în urma lui părinții zdrobiți de durere, plângându-și unicul fiu.

Satul întreg l-a petrecut la groapă. O ultimă manifestare de dragoste pentru cel ce nu mai este.

Precedentele crelate de ultimul războiu. Sub acest titlu, ziarul bulgăresc „Mir” publică un lung prim-articol, în care după ce, nu știu pentru a cătea oră, autorul caută să demonstreze că inițiatorii ultimului războiu au fost numai Sârbii, cari au început pregătirile militare încă cu mult înainte de a se sfârși războiul cu Turcii, spune că războiul acesta, afară de rezultatul lui funest pentru Bulgari, va lăsa după sine două precedente foarte importante în politica internațională.

Primul e creiat de Sârbi, cari fără să denunțe alianța, fără să previe, fără ca să aibă motiv, au încheiat o altă alianță și au început războiul contra foștilor aliați. Până acum puteai să ai încredere în aliatul rău, exista o morală, care făcea imposibilă o asemenea purtare. Această morală o respectau chiar și popoarele cele mai barbare. Acum ea nu mai există. Prietenii Sârbilor caută să învinovătească pe Bulgari, spunând că Bulgarii încheiaseră o alianță cu Austria. Ziarul desminte această versiune, ca o simplă născocire a celor interesați. Precedentul creiat de Sârbi e următorul:

Ori ce putere poate să se lapede de obligațiunile sale față de altă putere ori când și fără nici o cauză.

„Al doilea precedent e creiat de România. Conferința dela Petersburg, bine sau rău — altă chestie —, hotărâse ca să cedăm României Silistra. Noi am consimțit. Toate puterile mari și-au exprimat mulțumirea că am adus o jertă atât de dureroasă cauzei păcii. Însă ce s'a întâmplat? Toemai atunci când Bulgaria, spre a evita războiul fratricid și a salva pacea, s'a adresat marilor puteri dându-le toată libertatea numai să tranșeze diferendul cu Sârbii, România, cu consimțământul aceluiași puteri, atacă hoteste Bulgaria, urmând nu numai să-și ia o bucată de teritoriu, ci să ajute și dușmanii noștri.

Pilda României a fost urmată de Turcia. Suntem siguri că dacă puterile nu permiteau atacul banditesc României, nici Turcia n'ar fi îndrăznit.

Și acestea toate s'au petrecut în aplauzele aceluiași diplomați, cari în conferința dela Petersburg rezolvaseră litigiul între noi și Români. Dacă aici nu putem vorbi de morală, totuș putem să vorbim de un drept internațional.

Precedentul pe care l'a creiat amestecul României, s'ar putea formula în modul următor:

Chiar dacă puterile au hotărât într'o chestie oarecare, totuș statele interesate au toată libertatea de acțiune, când vor crede că e în interesul lor să nu fie seamă de acea hotărâre.”

Testamentul unui copil. Zilele trecute a fost găsit în Anglia, în apropierea unui drum de fer, un copil în etate de 10 ani, care se sinucise aruncându-se înaintea trenului. La perhiziția făcută cadavrului s'a găsit în unul din buzunarele hainei următorul „testament”:

„Am intențiunea de a pune capăt existenței

mele lăsând ca peste corpul meu să treacă un tren, cu acest chip nu mă voi mai duce la școală. Nu a-și fi vrut să mă omor înaintea Crăciunului, dar Dumnezeu mi-a spus că este mult mai bine să fac acum ceia ce am gândit.

Așa dar, adio acestei lumi și la drum pentru o altă”. — Robert.

Noul cargobot al serviciului maritim român. după „Carpați”, este „Bucegi”. Acest mare cargobot are aceeași dimensiune, volum, tip și formă. A fost construit tot în Scoția și a costat 1,500,000 lei. Zilele trecute „Bucegi” a făcut prima sa călătorie la Rotterdam, unde a încărcat diferite mărfuri pentru Constanța și Brăila. Noul cargoboturi sunt o adevărată eră de prosperitate pentru serviciul maritim român. Odată construite și celelalte două mari vase, pentru care guvernul a aprobat altă sumă, serviciul maritim român pe lângă că în vre-o câțiva ani va răscumpăra și scoate toate cheltuielile, va ști să pună capăt societăților de navigație străină, care roade bogățiile nepretuite de România și speculate de toată lumea.

Un funicular de 4 klm. În Elveția s'a terminat acum un funicular de o lungime excepțională. Linia pleacă din orașul Sierre, în valea Ronului, între Sion și Louèche și urcă la platoul Montana, unde există de mult un vast sanatoriu. Lungă de 4150 metri, linia e împărțită în două, una de 2350, alta de 1800, și trece dela altitudinea de 537 metri la cea de 1680. Panta atinge 49 grade.

Natalitatea în Belgia. Nașterile cari erau în Belgia de 29,4 la 1000 locuitori în 1901, au scăzut progresiv în ultimii 10 ani ajungând la 23,7 în 1910. În 1910 natalitatea în Franța era de 19,6 la 1000 — deci o deosebire mică, lucru neplăcut Belgiei. În 1912 natalitatea în Bruxelles a fost de 17,1. Capitalele totdeauna sunt contra copiilor. Dar orașul Bruxelles are numai 76.947 locuitori. Dacă punem la socoteală populația din cele 15 comune aferente 745.380 natalitatea variază între 24 și 9,8 la 1000, adică o mijlocie de 16,8.

Slabă situație.

Ziarele rusești din Basarabia vestesc că în curând va avea loc anchetarea incidentului ce s'a petrecut acum câteva săptămâni între grănicerii români și pescarii ruși, în timpul căruia a fost omorât un pescar. S'a alcătuit o comisiune mixtă din reprezentanți români și ruși.

Se știe că ziarele rusești nu scapă nici o ocazie spre a duce campanie contra României, ceea ce au făcut și cu prilejul acestui incident.

Contele Vaj publică în „Deutsche Rundschau” un articol despre orașele București și Sinaia, plin de elogii la adresa României.

Româncă într'un laborator oficial francez. Din Paris ni se scrie că ministrul de interne francez a numit pe dna Sylvia Gobert, născută I. Petrișor, chimistă la laboratorul represiunii fraudelor. E prima româncă care a fost admisă de statul francez într'un laborator oficial.

Dispariția patriarhului sârbesc din Bad-Gastein. O știre din Bad-Gastein anunță dispariția fără urme a patriarhului sârbesc din Carlove; Lucian Bogdanovici, care se afla acolo de vre-o trei săptămâni. Imdată după sosirea lui la Bad-Gastein, toți oaspeții de acolo cari îl cunoșteau au constatat în scurt timp că patriarhul suferă de o gravă boală de nervi. Zilele agitate peste cari a trecut nu demult l-au zdrobit într'atâta încât a fost silit pentru restabilirea sănătății lui să plece la Karlsbad. Cura de acolo însă nu i-a ameliorat starea sanitară și astfel s'a dus la Bad-Gastein, unde a petrecut de trei săptămâni izolându-se de toți ceilalți oaspeți și de cunoștii lui din Ungaria. Se vedea pe el că suferă de o foarte gravă melancolie. Excursiile singuratice în munții apropiați îi erau pasiunea zilnic. Înainte cu vre-o zece zile însă el a fost aflat de către patruzele din munți, într'un loc neumblat tot zdrăntuit, fără pălărie și palton și aproape numai de jumătate îmbrăcat. Lunecase atunci de pe o înălțime de o mie de metri. Oamenii patruzei l-au luat și l-au dus îndărăpt la hotelul Weissmeyer, unde își luase locuința. Pa-

triarhul numai după multă vreme și-a putut recăștiga iarăși conștiința.

Excursiunile aceste singuratică pare a-i fi fost fatale. Luni patriarhul a plecat iarăși singur într-o excursiune, deși toți l-au rugat să-și iee un însoțitor, care să-l conducă. El însă a refuzat și a plecat singur spre valea Prossau din apropiere. Drumul până acolo e unul dintre cele mai periculoase. Chiar și turiștii cei mai iscușiți fac acest drum numai pe vreme mai bună.

Patriarhul spre groaza celor din hotel nu s'a mai reîntors din această escursie și Marți la amiază proprietarul hotelului Weissmeyer a anunțat dispariția lui la jandarmerie și la primărie. Aceștia au făcut întrebări apoi prin satele din împrejur și la stațiunile de turiști dar n'au putut afla nimic despre patriarh. Miercuri dimineața apoi primăria din Bad-Gastein a trimis o expediție de salvare în munți. Expediția încă nu s'a reîntors, dar în general se crede că patriarhul nu va mai fi aflat în viață.

O mare nenorocire de automobile în Hietzing. În suburbiul vienez Hietzing pe strada principală s'a întâmplat azi noapte o mare nenorocire de automobile. Două persoane au suferit leziuni foarte grave, alte 3 mai ușoare. Pe strada numită a castelului pe la orele 11^{3/4} veniau din direcție contrară două automobile. Într-unul șofer era *Carol Zakani*, în celălalt Franz *Beierhuber*. Când cele două automobile erau aproape unul de altul, ele încearcă să-și facă loc, dar din nenorocire rezultatul a fost tocmai contrariul, căci fiind în cea mai mare repezițiune s'au ciocnit atât de grav, încât amândouă au fost distruse total, iar persoanele ce ședeau în ele, au fost greu rănite. Asemenea au suferit grave leziuni și șoferii celor două automobile.

O expoziție anti-alcoolică în Viena. În salele școlii din Burggasse în Viena s'a deschis în zilele acestea o foarte interesantă expoziție a anti-alcoolicilor. Expoziția aceasta are menirea să evidențieze urmările stricătioase ale alcoolului prin cărți, icoane, tabele și tot felul de modele. Toate datele folosite la această expoziție sunt absolut autentice și controlate cu rigoare de către autoritățile publice.

Se arată aci spre pildă, că un muncitor din Nürnberg cu un câștig anual de 1228 mărci (vreo 1500 cor) plătește pentru locuință din venitul său 9,83%, pentru d'ale mâncării 23,5%, pentru alcool 24%. Se dovedește că din 100 de femei din părinți alcoolici 90 nu sunt în stare să-și lăpteze copiii. Salvarea orașului Viena a pregătit pentru expoziție o dare de seamă, din care se constată, că în anii 1909—1911 în Viena cele mai multe nefericiri s'au întâmplat din pricina trăsurilor, dar apoi imediat urmează alcoolul cu 2548 de cazuri. Mai mult rachiul se consumă în Rusia, vin în Italia, bere în Anglia. În anul 1911 spre pildă în Viena s'au dat 248 milioane de coroane pentru chiria caselor, iar pentru alcool s'au cheltuit 124 milioane. Multe icoane din expoziție intuiază nefericirile pricinuite prin alcool. Se dovedește cu date statistice că cele mai multe nenorociri cu trenurile sunt urmări ale beției. Un învățător din Viena a dovedit, că $\frac{2}{3}$ părți dintre școlarii cari consumă beuturi spirituoase primesc note rele la sfârșitul anului școlar, iar dintre școlarii cari nu au beut de fel beuturi alcoolice 40% au primit nota foarte bine, 40% suficient și numai 8% nesuficient. Impresiunea cea mai înspăimântătoare o produc icoanele, cari demonstrează ruina prin alcool a organelor interne ale corpului omenească, (inimă, ficat, rinichi ș. a.) La expoziție se țin zilnic prelegeri despre urmările alcoolului asupra singuraticilor și asupra societății și totodată se face darea de seamă despre rezultatele de până aci ale luptei anti-alcoolice.

Post de învățătoare. Se caută o învățătoare calificată pentru postul vacant la școala de fete din Pecica (comit. Arad). Doritoarele a ocupa acest post, deocamdată în mod provizoriu, să se anunțe președintelui comitetului parohial din Pecica (Pécska.)

Logodnă. D. Nicolae Băila, cunoscutul excelent actor dramatic și dsoara Olga Stanolovici — logodiți.
Sincere felicitări.

Congresul pentru apărarea copiilor în Salzburg. În 4 Septembrie s'a deschis în Salzburg congresul pentru apărarea copiilor. După formalitățile de constituire și după citirea telegrammei împăratului ca răspuns la telegrama de omagiu a congresului referentul **Dr. Minail Hainisch** și-a ținut referada sa documentată în chestia muncii copiilor și după o expunere minunată a chestiei a prezentat următoarele propuneri: 1. Munca pentru copii e păgubitoare. 2. În cele casnice familia poate să ocupe cu vre-o muncă pe copii, dar nici de cum nu este admisibilă munca copiilor în căsnicia străină. 3. Munca economică în zilele de școală să fie oprită copiilor. Asemenea orice muncă de noapte dela orele 7 seara până la 7 dimineața. 4. Munca industrială, care prezintă primejdi pentru sănătatea copiilor, să se interzică peste tot. 5. Tinerii între anii 12 și 14 să fie oprți dela orice muncă nocturnă. 6. Tineretul sub 14 ani să fie oprit a se ocupa cu colportajul de ziare ori tipărituri.

Ceilalți oratori au mers și mai departe și aproape toți au fost de părere că copii peste tot să fie oprți dela munca pentru câștig.

Într-o altă secție a congresului s'a discutat chestia protecției copiilor. Aici referada a avut-o șeful ministerial de secție Ladislaus Müller, care a insistat cu deosebire asupra instruirii copiilor.

Un ofițer austriac spion în Italia. Cu ocazia manevrelor navale ce au avut loc în apropierea coastelor Sardiniei, autoritățile militare au arestat pe un străin, bătut că făcea spionaj.

Ziarul „Giornale d'Italia” declară că arestatul e un atașat militar austriac.

Vals de amor este titlul unei drăgălașe compoziții pentru pian și violină a dlui Silviu de Herbay. Nobila hotărâre a dlui S. de Herbay, care întreg venitul curat l-a cedat pentru scopuri culturale, mai ales pentru școala civilă de fete din Arad, servească tuturor iubitorilor de muzică îndemni să-și procure această drăgălașă nouă muzicală. De vânzarea la „Librăria diecezană”, Arad, str. Deák Ferencz Nr. 33. Prețul 2 cor. + porto poștal.

Căsătoria exregelui Manuel. Ieri, Joi a avut loc în catedrala din Sigmaringen căsătoria religioasă a exregelui Manuel al Portugaliei cu principesa Victoria Augusta de Hohenzollern. Cu prilejul prânzului de gală, principele Wilhelm de Hohenzollern a rostit un toast prin care a mulțămînt tuturor rudelor și oaspeților cari au asistat la căsătoria ce s'a oficiat aci, și mai cu deosebire împăratului Germaniei și regilor Britaniei mari, Italiei, Spaniei și Saxoniei, cari au trimis principii spre a reprezenta casele lor.

x Primul depozit românesc de PIANE, PIANINE și ARMONIURI asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici, în nuc mat sau poleit, negru, mahagon, palisandru veritabil, construcție modernă, cu preț mai ieftin ca ori unde. Transportul și pachetarea gratuite. Școalele, reuniunile de cântări și alte instituții culturale primesc favor special. **ARMONIURI DE ȘCOALĂ** bune și solid lucrate. 10 ani garanță. Plătire în rate. **Timotei Popovici**, profesor de muzică. **Sibiul** (Nagyszeben), str. Cisnădie Nr. 7.

Săptăm. 10

Po 890—10

x În atenția senatelor școlare. Firma budapestană a urmașilor lui Leopold Feiwel, care și-a câștigat mari merite în țara noastră pe tărâmul aranjamentelor pentru școli, întrucât această firmă a inițiat și dezvoltat acest ram de industrie, a lansat cel mai nou pret-curent. Pret-curentul e o icoană vie a aranjamentului tehnic al școlilor. Chiar și din acest punct de vedere cunoașterea lui e de interes. Dacă cereți printr-o carte poștală, firma Vă trimite acest catalog gratis și franco. Adresa: Budapest, X., Kőbánya, Kolozsvári utca 13. Băncile de școală executate la noi, în urma avantajilor lor multilaterale, au fost recomandate pentru folosința în școlile din patrie de către ministrul reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin ord. Nr. 35.600 din 1881 și Nr. 18.677 din 1898. Cele mai multe școli de stat le și întrebuințează deja cu succes.

x Dnii advocați, comercianți și băncile înainte de a-și procura mașini de scris sau mobile pentru birouri, să ceară prospecte dela prăvălia *Matinszki Pál és Tsa* din Timișoara pentru aranjarea birourilor, unde se vând cele mai excelente mașini de scris și cele mai moderne mobile pentru birouri pe lângă condițiuni favorabile de platire. La dorință un impiegat al firmei merge la fața locului aducând cu sine o mașină de scris de probă.

Ultima oră

Atentat asupra generalului Averescu.

La încheierea ziarului ni se telegrafiază din București, că pe când generalul Averescu, șeful statului major al armatei române, făcea o plimbare cu automobilul, în apropierea Plevnei, un bulgar a tras câteva focuri de revolver asupra lui, însă nu l'a rănit.

ECONOMIE.

Bursa de cereale din Budapesta.

— După 50 kgr. —

— 5 Septembrie.

Grâu pe Oct.	cor. 11,22
Grâu pe Aprilie 1914	cor. 11,75
Secară pe Oct.	cor. 8,34
Porumb pe Sept.	cor. 8,14
Porumb pe Maiu 1914	cor. 7,40
Ovăș pe Oct.	cor. 7,84

Bibliografie.

Societatea „Școala română” din Suceava a edat un admirabil album cuprinzând foarte numeroase fotografii, tablouri, picturi etc. naționale, în culori. Albumul acesta este închinat întru ridicarea „Casei naționale” în vechea Suceava, care să întărească și să înainteze neamul românesc. Toți acei buni Români dela noi cari doresc întărirea și înaintarea întreg neamului românesc vor ști, credem, să aprecieze această nobilă intențiune a Societății „Școala română” din Suceava, pe lângă că acest album elegant ar fi și un foarte frumos și elegant decora al ori cărei case românești.

Albumul are 25 tablouri colorate în frunte cu portretul Mitropolitului Bucovinei Dr. Vladimir de Repta. Prețul unui album Cor 2,50 plus 20 fil porto poștal. Recomandat 45 fil.

De vânzare la Librăria Concordia (Tribuna) Arad, str. Deák Ferencz nr. 20.

Poșta Administrației.

Vasile Popoviciu, Șiria. Tipăriturile sunt gata.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Wällischhof

în Maria-Enzersdorf lângă Viena.

Sanatoriu și stabiliment de hidrotherapie. Dietetica sistem Dr. Lahmann. Tratament individualizat. Prospecte prin direcțiune și medicul șef. **Dr. Marius Sturza.**

Concurs.

Pentru conferirea unui stipendiu de 300 cor. pe anul școlar 1913/14 din fundațiunea „David P. Simon” din Lipova, se publică următorul concurs.

Reflectantul are să dovedească:

a) că e român gr. or. născut în Lipova.
b) că e lipsit de mijloacele necesarii pentru terminarea studiilor.

c) că e înscris în cursul al III-lea a vr'unei școli comerciale superioare din patrie.

d) că cursul al II-lea a școlii comerciale la terminat cu succes bun având purtare religioasă morală bună.

Rugarea ajustată în regulă are ase înainta Comitetului parohial pe calea oficiului parohial gr. or. rom. din Lipova până la 30 Sept. n. 1913.

Dat din ședința Comiteului parohial gr. or. rom. din Lipova ținută la 28 Iulie (10 Aug.) 1913.

(E 1373-2)

Comitetul parohial.**Licitațiune minuendă.**

Pentru darea în întreprindere a unei case pentru mormântarul dela morminții din „Deal” pe baza planului și specificării de spese pregătite de măiestrul Eck Mihály, precum și pentru lucrările de acoperire a școlii gr. or. rom. din Lipova pe baza specificării pregătite de firma: „Első Lipai Cementárugyár” se publică licitațiune minuendă cu termen pe ziua de 1/14 Septembrie 1913 la orele 2 d. a. în localitatea școlii confesionale române din Lipova.

1.) Prețul de esclamare pentru lucrarea primă este 1367 cor. 43 fil. iar pentru a doua 1994 cor. 20 fil.

2.) Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial gr. or. rom. din Lipova. Condițiunile se vor publica înainte de începerea licitațiunei.

3.) Reflectanții vor avea să depună înainte de începerea licitațiunei vadiul de 5% în bani sau hârtie de valoare din prețul de esclamare.

4.) Pentru participare la licitațiune ori privirea celor din punct 2 reflectanții nu-și pot formula nici o pretenziune față de comuna bisericească.

5.) Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da lucrul în întreprindere fără privire la rezultatul licitațiunei aceluși reflectant în care va avea mai multă garanție materială și morală.

Dat din ședința Comitetului parohial gr. or. rom. din Lipova ținută la 28 Iulie (10 Aug.) 1913.

(E 1374-2)

Comitetul parohial.**Inginer diplomat**

cu studiile terminate la polytechnicul din Viena și nostrificate la polytechnicul din Pesta, în etate de 39 ani, necăsătorit, român, în perfecta posesiune și a limbei germane și maghiare, cu praxă exemplară de 15 ani pe toate terenurile geodasiei (măsurări de pământ, parcelări, comasări, nivellementuri etc.) și a întregii cariere de inginer (edificări de case, vile, biserici, școli, fabrici, gări, edificii industriale și economice moderne, clădiri de șosele, trenuri, poduri, canaluri, clădiri în apă, construcții de lemn, fer și beton etc.), expert în estimări și în serviciul comunal tehnic și administrativ, **dorește a se reîntoarce din străinătate în patrie** în serviciu public, comunal, ori în întreprindere privată. Eventuale mijlociri se onorează. Oferte sunt rugate la administrația „Românului” sub deviza „Reîntoarcere”. Ho 1352

ANUNȚURI

se primesc cu prețuri moderate la administrația ziarului acesta. :-

„ARIEȘANA”

Institut de credit și economii societate pe acții în TURDA.

AVIZ!

Domnii acționari proprietari ai certificatelor interimali N-ii **5, 58, 59, 103, 105, 132, 133, 150, 156, 177, 181, 197-8, 209, 211, 221, 229, 230, 231, 232, 234**, sunt recercați se și arbite întreg restul, pentru că la din contra după 30 zile dela această publicare vom purcede conform § 11 din statutele societății.

(A 1376)

Direcțiunea.**Caut 2 învățăcei și 2 calfe**

la bransa de manufactură pentru prăvălia mea de modă și speterie în mare și mic.

Petru Bârsan, Bozovics.

Ba 1380

Prăvălie românească!

O prăvălie mixtă, cu drept de trafic, licență de beuturi, mărci postale etc., poziție foarte bună, una din cele mai cunoscute prăvălii române, aflătoare la piața mare în centrul Vârșetului unde circulația e cea mai mare, din cauza unei nefericiri e de predat și de e posibil români reflectanți vor fi preferiți. — A se adresa lui

Su 1379

Vasile Subota, Versecz.**Bătăturile,**

la 997

scortoșenia pielei, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coroană 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

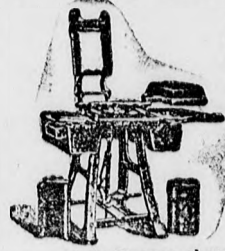
la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. ELESCH, farmacie la „CORONĂ” în Győr.

Beură excelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență.

Influențează producerea sângelui, întărind muschii și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți. Prețul unei sticle mari . . Cor. 3-50
” ” ” mici . . ” 2-

Se capătă în toate apotecele. — Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,
Fa 1047 apotecar în Sibiu.**VALORIZARE de NISIP!**

Cine are nișip merită să caere în interesul propriu următoarele cataloage și prospecte: Sa 985-30

F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.

F. A. Fabricarea țiglei de beton orânduită la lucru de mână.

Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână.

B. B. I. Fabricarea blocurilor de beton.

C. S. I. Fabricarea tablelor mozaic și cement.

Să caere totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului. 22

Fabrică de mașini p. Industria de nisip.

SZÁNTÓ ÉS BECK

Ingineri

BUDAPEST, VII., Viola-utca 7.

P rima fabrică de bănci de școală brev. reg. ung.

Liferează

cele mai moderne și mai bune bănci de școală

brevetate sistem „Feiwei”, „Zahn” și „Rettig”, mobilier pentru școli aparate de gimnastică, mobilier modern pentru biserici, bănci pentru biserici și mobilier pentru :: grădinițe de copii. ::

Fe 1288

Prețurent gratis.

Fabricarea aranjamentelor de birouri moderne.

La Librăria „Concordia” (Tribuna) Arad, str. Deák Ferenc nrul 20.

se află de vânzare următoarele cărți aprobate de Ministerul de culte și Ven. Consistor din Arad, Oradea-mare și Caransebeș.

— Dr. Petru Barbu, Istorie religioase morale. I-a carte de religie pentru școlile pop., aprob. de autoritățile bisericești ed. III. 30 fil.

— Istorie biblice II-a carte de religie pentru școlile pop. apr. de autoritățile bisericești, ed. XI. 30 fil.

— Istorie bisericești, III-a carte de religie, apr. de autoritățile bisericești, ed. VII. 30 fil.

Catechism IV-a carte de religie apr. de autoritățile bisericești, ed. VII. 40 fil.

— Nicolae Crișmariu, Istorie biblice p. elevii școlilor elementare, aprob. de Ven. Cons. ed. II cu 20 il. în text 45 fil.

Istorie bisericești pentru clasa V. și VI. elementară apr. de Ven. Cons. din Arad 40 fil.

— Catechism p. elevii școlilor elem. apr. de Ven. Consistor 40 fil.

— D. Voniga, Istorie biblice, Carte de religie p. școlile pop., ed. II. cu 40 il. 50 fil.

Petru Popa, Istorie biblice din testamentul vechiu și nou. Carte de religie p. cl. III și IV. cu 20 il. 45 fil.

Abecedar, prima carte de citire p. elevii clasei I. de Iosif Moldovan și consoții. Ediția IX. aprob. de Minister și Ven. Consistor din Arad și Caransebeș 40 fil.

A doua carte de citire p. elevii școlii pop. de Iosif Moldovan și soții, ed. VI. apr. de minister 40 fil.

A treia carte de citire pentru elevii școlii pop. de Iosif Moldovan și consoții, ed. IV. apr. de minister 60 fil.

A patra carte de citire pentru elevii școlii pop. de Iosif Moldovan și consoții, ed. II. apr. de minister 60 fil.

Carte de citire pentru cl. V. și VI. ale școlii populare de Iosif Moldovan și consoții, ed. II. apr. de minister 1 cor.

Limba maghiară. Manual pentru elevii cl. I, II și III. a școlilor pop. rom. de Iosif Moldovan și Iuliu Groșorean, ed. III-a apr. de minister 50 fil.

Limba maghiară, a doua carte de citire p. școlile pop. rom. de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan, apr. de min. 50 fil.

Gramatica română p. școlile pop. de Iuliu Groșorean, ed. II. apr. de Ven. Cons. Arădan 40 fil.

Curs practic de istoria literaturii rom. de Iosif Stanca 40 fil.

Exerciții intuitive elaborate pe baza noului plan de învățământ de Ioan Vancu, apr. de Ven. Consistor din Arad 50 fil.

Geografia Ungariei p. școlile populare de Iosif Stanca, apr. de Ven. Cons. Arădană 30 fil.

Gramatică și Citirea maghiară p. școlile elementare cu limba de propunere română de Szabó-Dirle. Partea I-a apr. de minister suc Nr. 99941/1909 50 fil.

Gramatică și citirea maghiară p. școlile elementare cu limba de prop. rom. de Szabó-Dirle. Partea II-a, aprob. de minister sub Nr. 99941/1909 60 fil.

Manuale școlare de IULIU VUIA.

Aprobate de înaltul minister, de vener. consistor arădan, orătan și caransebeșan.

Abecedar ilustrat p. clasa primă după metoda cuvintelor normale, ed. IX. 40 fil.

Abecedar p. clasa primă a școlii primare după metoda sunetelor vii alui Gabel, ed. V. 40 fil.

Instrucțiunea metodei sunetelor vii a lui I. Gabel ed. II. 80 fil.

Carte de citire pentru clasa a II a a școlii primare, ediția VI. 36 fil.

Carte de citire p. clasa III a școlii primare ed. VII. aprob. cu rezoluțiunea ministerială și de Ven. Consistor 60 fil.

Carte de citire p. clasa IV. a școlii primare, ed. VII. aprob. cu rezoluțiunea min. și de Ven. Consistor 60 fil.

Carte de citire p. clasele 5 și 6 ale școlii pop., ediția IV. 1 cor. 20 fil.

Curs practic p. învățarea limbei maghiare p. clasele 1, 2 și 3 a școlii primare cu limba de propunere rom. ed. X., partea I. 50 fil.

Curs practic p. învățarea limbei maghiară p. clasele 4, 5 și 6 a școlii primare cu limba de propunere română, ed. IV., partea II. 50 fil.

Curs practic de limba română p. clasele 3, 4, 5 și 6 ale școlii primare ediția VIII. apr. cu rezoluțiunea minist. 60 fil.

Curs practic de Istoria Ungariei p. cursul primar, ediția VII. îndreptată 60 fil.

Elemente de Geografie și Constituțiune p. clasele 3, 4, 5 și 6 ale școlilor primare, cu numeroase ilustrațiuni. Ediția VIII. 60 fil.

Curs practic de aritmetică pentru clasele 2, 3, și 4 ale școlii primare, ed. VIII. 60 fil.

Curs practic de Aritmetică și Geometrie pentru clasele 5 și 6 36 fil.

Curs practic de fizică și chimie pentru cursul primar, ediția IV. 50 fil.

Curs practic de Economie rațională pentru școlile primare apr. cu rezoluțiunea ministerială nr. 16593/1911, Ven. Cons. arădan nr. 5243/1905, orădan nr. 2067/1906 și cel caransebeșan nrul 1187/1907 60 fil.

Învățământul practic din istoria naturală p. școlile popor. ed. III. 60 fil.

Carte de învățatură pentru școlile de repetițiune economică, ultimii ani ai școlii populare cu rezol. ministerială Nr. 4140/1903, a Ven. Cons. arădan Nr. 1988/1904, a celui orădan Nr. 887/903 1:50 cor.

Istoria naturală cu referință la Higienă pentru școlile primare de I. Tuducescu ediția IX. 40 fil.

Rugăciunile școlilor și cântări bisericești pentru școlile populare române al se și întocmite de Nicolae Ștef, ediția a V-a 50 fil.

Liturgica bisericești gr.-or. române, p. 70 fil.

Micul catechism, carte de religie pentru elevii școlilor populare de Pr. D. Voniga 24 fil.

Manual de Gimnastică de Prodan I. 60 fil.

Tabele de citire românește la Abecedarul lui I. Moldovan și soții 6 cor.

Aviz școlar pentru elevii 30 fil.

Abecedarul Soarele pentru copii începători și adulți analfabeți, după metoda imitațiunii de Petru Hădan 50 fil.

Căluza la Abecedar de Petru Hădan 50 fil.

Literile mobile la Abecedar de P. Hădan 2 cor. 50 fil.

Tablița pentru Abecedar 20 fil.

Caete (libele, scrisori) pentru caligrafia rom., maghiară sau pentru dictando și comput 100 bucăți 1 cor. 40 fil.

— Cerneală, tăbliță de piatră în ramă cu prețuri moderate. —

K. S. THEIL, primul fabricant de butoaie Sibiu-Nagyszeben, Bahngasse nrul 15.

Oferă BUTOAI DE VIN executate din materialul cel mai excelent; dela cele mai mici până la cele mai mari, cu prețuri moderate. Mare depozit permanent de butoaie. — Comenzile se efectuează grabnic și conștiințios.

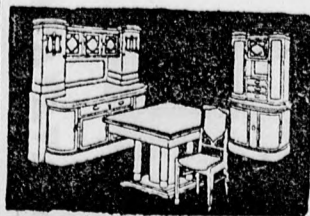
— Cereți prospecte. —
Te 1210

Hinger József

tâmplar pentru edificii și mobile

Alba-Iulia, (Gyulafehérvár) str. Séchenyi nr. 10.

==== (Casa proprie). ====

Pregătește orice lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școlile, bisericile, locuințe, birouri etc., din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. — Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

(Hi 1280)

Oroloage de turn

pentru palate, aces comunale, fabrici, locuințe private regulează și aranjază mai favorabil:

Müller János

Succesorul lui Mayer Károly dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage din

Budapesta, VII., Tökölly-ut nr. 52. (Casa proprie).

Cataloge și specificări de prețuri trimit gratis și franco. Ma 102-25

DANIEL ROUBITSCHKE

PIETRAR

Sibiu-Nagyszében, str. Gării (Bahnhofgasse) 4.

Atrage atențiunea on. public din loc și provincă asupra magazinului de pietre mormântale și atelierului de piatrărie.

Bogat asortiment de monumente mormântale de marmoră de Carrara, granit, sienit, porfir, labrador etc. — Execută tofelul de lucrări de piatrărie și sculptură în piatră, după orice desen. precum în monumente mormântale, s. Treime, cruci pe lângă drum și lucrări de piatră pentru clădiri, și stilul cel mai frumos și modern. Renovarea și auirea monumentelor vechi mormântale se execută prompt și ieftin. — Prospecte și deseneuri la dorință trimet gratis și franco. — Renumita mea firmă să n'o confundați cu alte firme similare. Ro 1281

Am onoare a aduce la cunoștința onor. mei mușterii, că mi-au sosit elegantele

modeluri de pănuri de primăvară și de vară.

Cu stimă: **Gergely Sándor,**

salon de modă pentru dame. Ge 1111

BRAȘOV, Târgul Inului numărul 28.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

Nici un român să nu-și cumpere mobile până ce nu vizitează
PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE MOBILE

EMIL PETRUȚIU

în SIBIU (Nagyszében) str. Sării (Salzgasse) 37. Telefon: 47.

care execută tofelul de mobile moderne în toate stilurile, — ca garnituri pentru dormitoare, prânzitoare și saloane.

EXPOZIȚIE ZILNICĂ

cu garnituri complete. Construieste toate lucrările de lipsă pentru biserici vechi și noi și binale, pe lângă executarea cea mai solidă; promptă și pe lângă garanță. (Pe 184)

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

Reparaturi de motoare și automobile în orice mărime execută în atelierile mecanice și de mașini

W. Benker

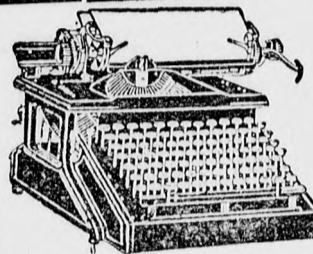
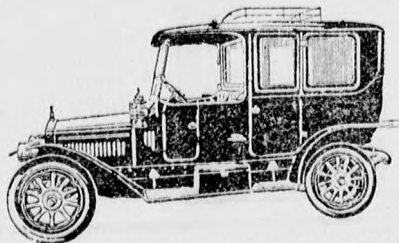
Sibiu, Lederergasse nr. 30.

Specialitate:

aparate electromagnetice de aprins. —

Roți dințate, tăiate.

Be 1276

INȘTIINȚARE.

Aducem la cunoștința on. public, că despărțământul nostru de covoare l-am prețat domnului

JONÁS BERTALAN,

care-l va conduce și pe mai departe în localitățile noastre.

Iar, întreprinderea noastră de aranjamente moderne pentru birouri am amplificat-o. Acest nou despărțământ al nostru dela 1 MAIU n. se află

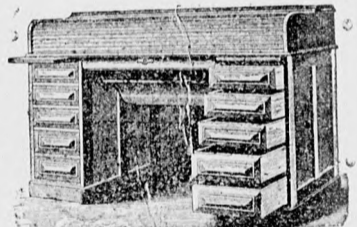
în nouile noastre localități

din palatul MERBL (lângă prăvălia-Linoleum).

Ca reprezentanți principali în sudul Ungariei ai renumitei mașini de scris „SMITH PREMIER” și „JERRY” și ai mobilelor americane pentru birouri, ținem în localitățile noastre

expoziție permanentă de mobile p. birouri și mașini de scris. Cercetarea acestei expoziții nu obligă să cumpărați.

Considerând că atelierul nostru de reparări l-am mărit și l-am aranjat modern precum și în urma excelenților conducători, suntem în măsură a satisface celor mai delicate pretențiuni în mod prompt și conștințios. Rechizitele noastre americane sunt din calitate excelente, și se vând cu prețuri

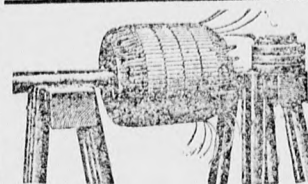

originale de fabrică. Primim și mai departe îngrijirea mașinilor de scris și reparări și orice comandă o executăm în modul cel mai culomt și prompt. — Rog și pe mai departe binevoitorul sprijin suntem cu stimă:

Maitinszky Pál és Társa, Temesvár.

prima întreprindere de aranjamente moderne pentru birouri și stabiliment de mașini de scris „SMITH” din Ungaria-de-sud. Ma 129

Specialități: repararea mașinilor electrice,

în orice mărime și de orice fabricație, fabricație de colectoare, impletirea de armatură, transformolare. Fa 1290

Motoare electrice. Dinamos.

Coresp. în limbile: română, franceză, germană și maghiară.

Frank és Berger,

Budapest, VIII., Bezeréd-utca 5/6.

TELEFON: 11-75.

Mo 1222

Mokos Sándor

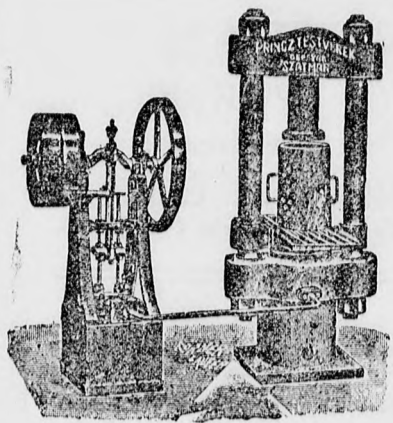
VOPSEȘTE! CURĂȚEȘTE!

Primește spre vopsire și curățire chimică haine de femei, bărbați și copii. Pentru comoditatea on. public am deschis o prăvălie în Zöldfa-Passage nr. 93. — Spăl gulere și manșete în mod inecptionabil.

Fabrica: strada Körös nrul 13.

Localul colectiv: în Zöldfa-Passage nr. 93 și în str. Rákoczi 7.

— Prețuri fixe! —

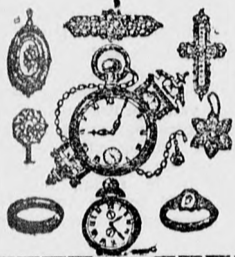
Mokos Sándor
Oradea-mare (Nagyvárad).**P** RINCZ TESTVÉREKAtelier de mașini și pentru clădit mori în
Szatmár.

Pregătește petrine și orice mașini pentru stors olei, mănate cu apă, mașini de desghio-cat, sfărmat și prese, pe lângă asta cele mai exacte transmisiuni cu tracție circumpetală. Instalăm mori pe tain, ori cu cilindre.

Dacă vorești să albi un clasornic inecptionabil sau dacă vorești să-ți fie clasornicul reparat cu specialitate te adresează clasornicarului ::

WILHELM ZEY

în SIBIIU, Piața-mică numărul 16.,

unde se capătă cu prețuri convenabile, pe lângă garanță totfelul de oroloage pentru buzunar, — pentru părete, și — sunătoare.

Fiți atenți la firmă!

Ze 1278

Dacă comandați ceva

ori cereți prospecte dela cei ce inserează anunțuri în ziarul nostru, vă rugăm

a vă referiți la ziarul nostru.

Făcând-o aceasta cererilor d-voastre li-se vor da deosebită atenție, veți fi bune serviți, firmele respective având nevoie de recomandăția noastră. În caz, că am primi oarecari plângeri în contra vre-unei din aceste firme, am înceta imediat a mai recomanda firma respectivă.

Administrația ziarului
„ROMÂNUL”.

FABRICĂ TRANSILVA-
NIANĂ DE BRÂNZETURI
DE OAIIE CU PUTERE
ELECTRICĂ.

Carl Albrecht

Siibiu, str. Burgergasse nr. 13-15

Oferă cele mai renumite soiuri de brânză. Brânză secuiască, recunoscută de cea mai fină specialitate în lunile Martie—Septembrie. Brânză de prima calitate, unsuroasă și dulce, în lunile Septembrie—Februarie. Brânză de oaie Scunda, mai puțin unsuroasă. Cea mai bună calitate de brânză de munte în burduf. Producțiune zilnică, — proaspete, expedate cu ramburs. —

Liste de prețuri și probe se trimet la
cerere gratuit și franco.

A 1279

Agencia principală a fabricii de mașini a căilor ferate Imp. și reg. Mare depozit de mașini de îmblătit, motoare cu benzină, absolvitoare de gaz, cu gaz, locomobile, mașini cu aburi, aranjamente pentru mori totfelul de mașini și recvizite economice. *Noutate!* Patent Record II, mașini de semănat, excelentă: 8 mașini combinate.

Agencia fabricii de mașini Massey-Harris soc. pe acții în TORONTO (America-nordică), pentru legarea snopurilor, mașini secerătoare, aparate pentru cositul ierbei, tăvălicuri și grăpi cu colți. *Noutate!* Mașină sistem Massey-Harris pentru grebarea brezdilor combinată cu aparat pentru întorsul fânului, două mașini combinate, executate din oțel.

Agencia fabricii de mașini FEHÉR MIKLÓS soc. pe acții BUDAPESTA, pentru locomobilele „Record” cu benzină, pluguri, îmblătitoare și vehicule, — pentru mănarea morilor, motoare cu benzină și oleiu brut și achizite pentru mașini de îmblătit, precum și aparate de tăiat pentru mori și pentru despicierea lemnului. Aranjamente complete pentru cemeră de nutrețuri.

Agencia soc. pe acții Alfa Separator pentru totfelul de mașini pentru lăptării, aparate pentru răcirea untului, vase pentru lapte, aranjamente complete pentru lăptării; cele mai bune aburitoare pentru nutrețuri.

Automobile, autobusuri în orice mărime cu garanță.

Mașini pentru transportări e greutate cu aburi și benzină

Ardesic-Eternit, cel mai bun material pentru acoperit.

Schimb de orice fel de mașini de îmblătit; motoare, mașini și rechizite economice excelente.

Achizite pentru orice mașini, cu prețuri ieftine.

Reparaturile mașinelor și a rechizitelor economice se execută cu specialitate și cu prețuri foarte ieftine.

Birou și deposit: **IOSIF LĂNYI** Brașov strada Lungă 201.
Telefon Interurban: 382.

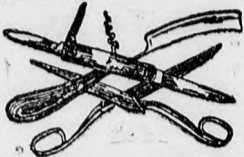
(La 505)

NIG. VINTILLA

cea mai excelentă ascutătoare artistică și pentru scobit în Ardeal, cu putere electrică.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am înființat în SIBIU (Nagyszeben), str. Cisnădiei 43.

o ascutătoare pentru cușite, artistică și de scobit, atelier pentru nichelare și galvanizare, după cerințele cele mai moderne, unde se execută totfelul de lucrări în această branșă; execut aparate medicale, ascutesc și nicheliez. — Pentru ascutirea bricelor, foarfecilor și mașinelor pentru tunderea părului și barbei ofer garanția cea mai mare.

6 buc. briciuri trimise spre ascutire retrimitea acasă o fac pe cheltuiala mea proprie. Nichelări, ascutiri, reparări, lucrări de cușitar, șlefuiți de sticlă pentru optică, se execută pe lângă garanția, cu prețuri ieftine. — Obiecte veritabile de oțel englez și suedez cu prețuri ieftine.

Vi 1277

Cel mai mare și mai ieftin magazin de gramofone și plăci pentru gramofone în Ungaria.

Ceasornice, bijuterii, gramofone, plăci.

Chiar și pentru plățile în rate? Ceasornice „Strapa”, dela 5 cor. în sus, inele-litere 80 fl. cor. 1-20, cu pietri 2 cor. Lunar nou recepții de plăci. Mare magazin de articli pentru sport și lampe electrice pentru buzuar! Pentru ceasornicele și gramofonele noi se dă garanție pe 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani. Atelier de reparație pentru ceasornice, bijuterii, gramofone. Schimb de aur și argint adroit. Cronometru și orologier artistic, Seghedin (Szeged) Dugonics-ter nr. 11. Numeroase scrisori de recunoștință. Prețuri ilustrat gratis. Permanent noutăți de plăci românești. Atențiune! Caut cântăreți și cântărețe, coruri și țărături românești pentru recepții de plăci.

Tóth József, Cronometru și orologier artistic, Seghedin (Szeged) Dugonics-ter nr. 11. To 1253
Rog să mi-se trimeată oferte!

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

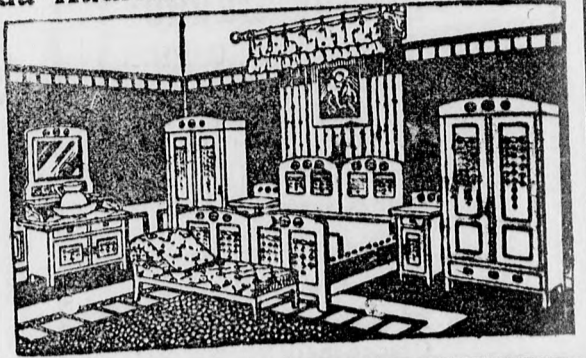
VÂRȘET, strada Kudritzner n-rul 44-46.

Cea mai renumită mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (VERSEZ).

Sa 118-120

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de plane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

Expoziție permanentă a bazarului german

IOSEF JIKELI

SIBIU, str. Cisnădiei (Heltauergasse) 47. -- Telefon 190.

Consemnarea mărfurilor expuse:

Sticlă, porțelan, obiecte de bucătărie. — Instalație completă de bucătărie în diferite prețuri. — Cadouri de argint, nichel și aramă. — Obiecte decorative. — Ciasornice, articole de toaletă, de voiaj, pentru turiști și manevre (aluminii). Obiecte de oțel englezesc și Solinger, tacâmuri. — Scule bisericesti catalog gratis. — Cadre pentru tablouri și înătoare de fotografii. — Lămpi pentru electricitate. Garnituri de spălat, mese de spălat, băi, carne, mobile de fier. — Amintiri din Sibiu. — Noutăți sosesc neconținut. — Prețuri ieftine.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie Orendt G. & Feiri W.

(odinloară Societatea curelărilor)

Str. Cisnădiei 45. SIBIU, Heltauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, port-monee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate.

Curele de mașini, curele de cusut și legat Sky (vârșobi), permanent în depozit. Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri la cerere se trimit franco.

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientos.

De aproape 50 de ani renumita firmă

Heldenberg
din SIBIU str. Heltauer 9

este cele dintâi și unicul magazin de pianuri și harmoniuri al Transilvaniei, al cărei proprietari sunt specialiști în construirea pianurilor și au și diplomă de conservator. Oferă on public :

pianine, pianuri și harmoniuri,

instrumente alese cu pricepere dela cele mai bune firme cu cele mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanția.

Alifie „Mágnás” p. față:

singurul mijloc cosmetic nevătmător, contra sgrăbunțelor, despoierii pielii, petelor din față, crepării pielii, roșăței și contra tuturor boalelor de piele. După întrebuințarea unei singure tegle dispar sbărciturile feței. Prețul 1 tegle 1 cor. 50 fl. Pudră „Mágnás” (în 3 colorii) 1 cutie 1 cor. 50 fl. Săpun „Mágnás” 1 cor. 20 fl.

Cosmetic „Mágnás” pentru mâni:

foarte folositor pentru catifelarea mânilor roșii, degerate, crepate, aspre și sbărcite. E de prisos a se mai întrebuința glicerina și vaselină, deoarece efectul cosmeticului „Mágnás” e sigur și acest cosmetic poate fi întrebuințat și ziua. — Prețul 90 fl.

„Anti pertussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, catarului, tusei măgărești la copii. — Prețul 1 cor. 80 fl.

Spirt „Prima”:

mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de cap și de dinți. După 1-2 întrebuințări are efect sigur. — Prețul 1 sticle mari 150 fl.

Spirt „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor 50 fl.

„Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru impecarea stricărei dinților. — Prețul 1 cor. 50 fl.

Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, incuierii scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 150 fl.

Vopsitor pentru păr:

în culoarea neagră, întunecată și brunăată deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește albiturile de pat. — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr:

redă părului căruț colorarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra ciumei de porci:

precum și în contra tuturor boalelor porcilor, cel mai excelent medicament, recomandat de câtră medici, este praful de Ardeal pentru porci. — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fl. O singură întrebuințare a prafului de Ardeal pentru galițe încetează perirea galiților. — Prețul 1 cor.

Hypnonervin:

singurul mijloc sigur și probat contra nervosității și a insomniei. Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se adă vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

KELEMEN SÁNDOR ZILAH. :- Vă păziți de imitații!